

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A vasutasok.

Budapest, június 3.

(K.) Két fórum tárgyalta ma egyszerre a vasutasok dolgát: a törvényszék és a képviselőház pénzügyi bizottsága. A törvényszék még csak a tanukihallgatáson esett át, a pénzügyi bizottság azonban már eljutott az ítéletig. Fölmentette a vasutasokat. Mikor ugyanis a bizottságban maga az előadó indítványozta s a miniszter mindjárt hozzá is járult, hogy a fizetéseket rendező javaslat eredeti tervén módosítsanak, még pedig a vasutasok javára: akkor a bizottság és a kormány kimondotta, hogy a szegény vasutasoknak volt okuk az elégedetlenségre. A pénzügyi bizottság tanácskozása egy pártkülönbség nélkül kiállított bizonyítvány, hogy a törvényhozás érti, méltányolja és igazolja a vasutasok elkeseredését. Tenni is akar róla, hogy egy korrigált javaslat a lehetőségig orvosolja az eredeti javaslattal okozott sebeket. Az hangzik ki a pénzügyi bizottság állásfoglalásából, hogy a vasutasok elvétették és tulságba vitték ugyan az ő mozgalmuk formáját, de az is bizonyos, hogy elégedetlenségre volt okuk s az állam, ha idejekorán mutatja ezt a mai előzékenységet, legalább is mérsékelhetne volna az elkeseredést. A pénzügyi bizottság tehát azt mondja verdiktjében, hogy a kormány az eredeti javaslatban nem ment el addig a határig, ameddig lehetett volna; a vasutasok ellenben tulmentek azon a határon, ameddig szabad lett volna.

Hibás mind a két fél. Most már tulvagyunk az egészen: — bocsássunk meg egymásnak. S ez helyes beszéd.

De ugyanakkor tizenhárom vádlott is áll a törvényszék előtt, ahol a hangulat nem ilyen kegyelmes a vasutasokra nézve. Ugyanaz az államhatalom, mely a pénzügyi bizottságban a saját fejére is hamut hint, a törvényszék tárgyalási termében hideg és könyörtelen. Meggyötrött, megfélemlített és körülbelül megtört embereket lát a bíróság előtt s a kisujját sem mozdítja meg, hogy megszüntesse a vádlottak torturáját. Szó sincs róla, a kormánynak ez a hidegsége nincsen minden imponáló vonásnak hijjával. Akár úgy nézzük, hogy a kormány a saját édes gyermekével szemben se akar elágyulni, mikor a gondjaira bizott magyar állam érdekei voltak kockán; akár abból a szempontból mérlegeljük, hogy sok ezer hivatalos szavazat szakad így el a kormány támogatóinak láncaiból: ez a hideg igazságkeresés mindenképpen imponáló. S volt idő, mikor az ilyenfajta konfliktusok lebonyolításában a pártpolitikai szempontok egyszerűen döntők voltak, holott ez a mostani pör megy a maga útján, pedig a szegedi példa minden taktikázó kormányt gondolkodóba ejtett volna. Hohó, nem szabad a vasutasokat megvadítani! De ha van is valami imponáló a kormány rideg semlegességében: igazság nincs benne, méltányosság sincs benne. Ha a kormány elismeri a pénzügyi bizottságban, hogy a vasutasok dolgán továbbmenő intézkedésekkel

lehet és kell javítani, ha a sztrájkpör tárgyalásának első napján bizonyítványt állít ki a vasutasok elégtelenségének érthető voltáról, akkor ne adja az előkelő idegent!

Ez a pör különben is a megtévesztettek pöre a megtévesztőkkel szemben. Caliguláról kegyetlenségnek jegyezték fel, hogy a törvényeket magas póznákra tűzette, mert azt akarta, hogy a nép ne tudja elolvasni, vétsen ellenük és ezért törvényt kelljen állnia. Nos a magyar törvényhozás a vasutasokkal szemben még sokkal kegyetlenebbül viselkedett, mint Caligula. A magyar törvények nem mondják meg sehol, hogy közhivatalnok-e a vasutas vagy sem. Ha arról van szó, hogy horvát földre magyar vasutasokat kell küldeni, akkor a vasutas nem közhivatalnok, hanem egy állami üzem magánhivatalnok. De ha ugyanez a vasutas sztrájkol, mint más üzemek alkalmazottja, akkor mindjárt közhivatalnok. Ha adni kellene valamit, akkor az állam azt mondja a vasutasnak, én nem vagyok gazdád. Ha kapni kell valamit, mindjárt felforyan az állam, hogy hát a gazdád ellen mersz felázadni! A törvény felsorolja, hogy ki a közhivatalnok, s a vasutas nincs a listában. Felsőbírósi ítélet azonban olyan is van, hogy de igenis közhivatalnok a vasutas. Hát hogyan igazodjék el a szegény vasutas? Hogyan tudja, mit szabad és mit nem szabad tennie? A kötelesség közhivatalnok s a jog szabad prédája: ez a vasutas. Ha aztán nem tud ebben a kétféle ruhában helyesen mozogni,

TÁRCA

Örök ifjuság.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtja: *Ábrányi Emil.*

Miért szerettük mi rajongó szeretettel Jókai Mór? Azért szerettük, mert valahányszor az élet gondjai megvénitettek: ő adta vissza áldott bőkezűséggel a mi ifjuságunkat. Ő hozzá sietünk ma is, ha vissza akarjuk szerezni lelkünk üdeségét, hitünk és bizalmunk acélos ruganyosságát.

Jókai Mór írói működése a mi tündérszigetünk, ahol a levegő csupa napfény és búbajos muzsika; ahol buja pompában csodaszép virágok nyílnak; ahol léptenyomon a legtisztább költészet forrása bugyog. Ide menekülünk, itt üditjük föl magunkat, ha már túlságosan kifárasztott bennünket a kopár valóság; ha már túlságosan megundorodtunk attól a sok szennyfól, amit az emberi társadalom csatornáiban vájkáló realizmus megdöbentő készséggel és beestelen virtuozitással dobál elénk.

Nemcsak utólréhetetlenül kedves szórakozás, nemcsak esztétikai gyönyörűség az, amit Jókai Mór munkásságából merítünk. Jókai Mór még többet tesz a mi javunkra.

Jókai Mór fönttartja bennünk az élet iránt való nagy és nemes illuziókat. Azzal, hogy olyan férfiakat rajzol, akik nem ismerik a csüggedést, akik bátran szembeszállnak ezer akadályllyal, akik válságos pillanatokban fenséges nyugalmat és nagylelkűséget mutatnak, akik a fizikai erőt a lelki erő szíveivel kötik össze, akik vértanukká tudnak válni egy nagy eszme vagy a hazaszeretet szolgálatában: ezzel megtanít bennünket az igazán férfias erények tiszteletére; megtanít bennünket arra, hogy hasonló helyzetekben igyekezzünk legalább megközelíteni a férfiaságnak ezt a magas talapzatra helyezett ideálját. Aldott az az író, aki az átlagos mértéken azért emelkedik túl, hogy az alacsonyúságra hajló embert saját magával szemben magasabb mérték alkalmazására ösztönözze; aki a reális hűség rovására azért rajzol tökéletes embert, hogy becsüveget ébreszsen bennünk annak az elsajátítására, ami ebből a tökéletességből emberileg értékesíthető. Ezek az illuziók nem tesznek bennünket vakokká az élet reális szükségletei iránt, — csak jobban kinyitják a szemünket a nemesebb, tisztább, önzetlenebb, ártatlanabb és fonségesebb régiók felé. Ezek az illuziók nem apasztják a duzzadó életerőt, — csak nyújtasabb és virágosabb partok közt vezetik tovább. Ezek az illuziók nem teszik henye ábrándozóvá a praktikus észjárását, — csak önzetlenebbé és becsületesebbé nemesítik azt.

Ezek az illuziók nem semmisítik meg a valóságot, — csak mesteri kézzel szőtt aranyos fátyollal övezik körül.

Az ifjuságra nézve kimondhatatlan kincs az a sok nemes hangulat, amit Jókai Mór írásaiban fölhalmozva talál. A fiatal emberek tovább maradnak fiatalok, ha Jókai elbeszéléseit olvassák. Ebben a bűvös gyűrűben nem veszt erőt rajtuk a koraérettség, a korai kiábrándulás. Az öregek viszont megfiatalodnak, ha időnkint érintkeznek a Jókai műveiből kisugárzó örök ifjusággal.

Jókai idősebb volt Európa mostani nagy íróinál, akik vele nagyság, dicsőség és hatás dolgában összemérhetők. *Ibsen, Björnson és Tolstoj* fiatalabbak — de csak az évek számában. A magyar költő lelke ifjabb és melegebb maradt az övéknél. Írói működésének utolsó stádiumán Jókai lelke is eljutott a nagy igazságok felismerésében oda, ahol ők állanak. Utolsó műveiben ez a lélek is átszellemült mosolylyal nézett minden előítéletre és babonára; ez a lélek is gyűlölte a háborút és a lovagias vérontásnak minden fanatizmusát; ez a lélek is többre becsülte a békét és a boldogságot, mint a hódítást és a dicsőséget. De amíg azok szigoruan, komoran hirdetik a maguk igazságát és a vén ember zsörtölődő hangján, sőt a gunyos, kétkelő pesszimizmus nyelvén beszélnek az emberiség jövőjéről: Jókai lelke csupa tűz, csupa virágzás, csupa evangéliumi szeretet, csupa

akkor törvény elé kerül. De ha a magyar állam azt akarja, hogy fiai megmaradjanak a törvényes uton, akkor csináljon ilyen törvényes utat s ne kívánja a vasutastól, hogy önmagának mineműségét jobban tudja, mint a törvény. Ahol az állam tapogatózik, ott fiai se járhatnak biztosan. Lámpást, törvényt kérünk az utra s akkor nem kell majd utólag azon vitatkozni, hogy történt-e félrelépés vagy sem. De most jogászok, bíróságok, törvényhozók és laikusok mind azon vitatkoznak, hogy közhivatalnok-e a vasutas vagy sem, pedig minden azon fordul meg, hogy ez a kérdés tisztázva legyen, legalább a jövőre nézve, ha már a múltban nem volt tisztázva.

És nem is kellene most egyebet tisztázni, csak ezt. Örüljön a kormány és örüljenek a vasutasok, hogy a konfliktus elsimult s az ijedségen kívül nagyobb baja egyiknek sem esett. Kegyelmezzon a kormány a vasutasoknak, mint ahogy a közvélemény kegyelmezett a kormányoknak. Borítsanak fátyolt a multra és állítsanak törvénylámpásokat a jövő útjára. Mert nem újabb keserűségek fölkelésére, hanem világosságra van szükség. A pénzügyi bizottság, ha nem is volt tanúnak beidézve a sztrájkpörben, a legokosabb tanu ebben a tárgyalásban. Hallgasson reá a bíróság és kíváltk hallgasson reá a kormány . . .

BELFÖLD

A miniszterelnök a vármegyei tisztviselőkhöz. A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttsége tisztelettel tegnap délután gróf Tisza Istvánnal Beniczky Lajos pestmegyei alispán vezetésével. A küldöttség az illetmények rendezéséről mondott köszönetet a belügyminiszternek, aki Beniczky Lajos üdvözlő szavai után következőképp válaszolt:

Ama sok keserűség között, amely az embernek a kormányzás révén kijt és amelyből én kellettél nagyobb porciót kaptam, kétszeresen jól esik az embernek, hogy olyasmit is el tud végezni, amihez szívvel-lélekkel ragaszkodik és

báj és szelidség usque ad mortem. Azok haragosan és keserűen leckeztetik az emberiséget. Jókai a humor isteni játszásával mondta ki a legmélyebb igazságokat. Azok a romboló óriások összetörnek hazát és nemzetet, hogy a vakmerő szociális reformok végső pontjára a kozmopolita egyenlőséget jelöljék ki. Jókai bölcsesége sohasem vált olyan öreggő, hogy azt az édes korlátot, amit hazának nevezünk, össze akarta volna törni a filozófia kalapácsával. Sohasem aggott el olyan mértékben, hogy a hazát ne tartotta volna imádásraméltó ideálnak. Sohasem józanodott ki a hazaszeretet fenséges mámorából.

Bámultam Jókait, valahányszor a fiatalok körében megjelent. Tavaly, amikor az Arany ember jubileumát együtt ünnepelték Jókai hetvennyolcadik születésnapjával: csodálatos látványnak voltam tanuja. Jókai ott állott a Nemzeti Színház színpadán és a deputációba sorakozott egyetem ifjuság egy vette körül, mint egy élő koszoru. Ugy tetszett nekem, hogy a fiatalok szíve összedobban a hetvennyolc éves Jókai szívével; hogy ez a sok fiatal bimbó ott a szemem láttára hajt ki a Jókai Mór hetvennyolc éves törzséből. Megvolt közöttük a benső kapcsolat. Ez a negyedik generáció éppen úgy összeforrta vele, épp olyan fiatalnak találta, mint az első generáció, — mint az a nemzedék, mely 1848. március tizenötödikén Jókai és

amit megtenni legtisztább meggyőződése paran-solja. Ezek között egyik legkedvesebb feladatomnak tekintetem a vármegyei tisztviselők illetményeinek rendezését, mert, mint régi megyei ember, régóta a legnagyobb rokonszenvvel kísérem figyelemmel azt a férfias és önmegtagadó, nyugodt magatartást, amelyet a vármegyei tisztviselők sok éven át méltánytalan és igazságtalan helyzetükben megőriztek. S amilyen szép és férfias volt ez a magatartásuk, épp olyan higgadt, követésre méltó és kifogástalan volt az az eljárásuk is, amelylyel — alkalmazkodva az állam viszonyaihoz — az illetményeket rendező törvényjavaslat megjelenését fogadták. Nagyraesülöm ezt és kimondhatatlanul örülök neki, hogy elmondhatom, hogy az önk országos szervezkedése és egyesülete, amely elsősorban a jogos érdekek keresztülvitelére hivatott, kezdetől fogva mind a mai napig sohasem lépte át a jogos határokat és hogy önk mindvégig előkelő nyugodtsággal és férfias önérettel kérték és fogadták teljes mértékben méltányos kíván-ságaik teljesítését.

A lelkes éljenzés után Beniczky Lajos alispán átnyújtotta a belügyminiszternek azt a kérvényt, amelyben az egyesület a terhes általán-yok országos szabályozására is felkéri a belügyminisztert. A miniszter, átvéve a kérvényt, megígérte, hogy annak tartalmát tanulmányozni fogja és ha csak megvan rá a lehetőség, úgy teljesíteni fogja ezeket a kívánásokat is. A küldöttség azután Sándor János államtitkárnál, majd Némethy osztálytanácsosnál, a kodifikátori osztály vezetőjénél tisztelettel.

A függetlenségi pártok egyesítése. A kecskeméti függetlenségi és 48-as párt terjedelmes emlékiratot küldött az országgyűlési függetlenségi párt két árnyalatához és élesen bírálva azok villongását, haladéktalan egyesülésre szólítja föl őket. Egyben felhívja a két pártot, hogy az eddigi közjogi elvek alapján kimerítő programot adjon és népies nyelven hirdesse országszerte, végül hogy szervezze a pártot egy a központban, mint a vidéken, és évenként legalább egyszer országos pártgyűlést hívjon össze. A kecskeméti függetlenségi párt az ország valamennyi függetlenségi pártjának megküldte e határozatot és hasonló akcióra hívja fel őket.

A vasutasok fizetésrendezése.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, június 3.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután tartott ülésében folytatta a kereskedelmi tárcza költségvetésének tárgyalását, melynek ke-

Petőfi vezetése alatt vívta ki a sajtószabadságot. Nem a megkoszorúzott romokat ünnepelelték Jókai Mórban, hanem az eleven tetterőt. Nem a megrokkant méltóság állott közöttük, hanem a tevékeny munkatárs, aki együtt akar haladni a haladókkal, együtt akar lelkesedni a lelkesedőkkel, együtt akar dolgozni mindazokkal, akik erős, buzgó, lankadást nem ismerő munkájuk révén meg akarják érni a magyar nemzet jövőendő nagyságát.

Nincs szebb és nagyobb erő a gyermeki kegyeletnél. Mi mindnyájan, akik még itt élünk, öregek és fiatalabbak, ezzel a kegyelettel nézünk föl Jókai megdicsőült alakjára. Ő volt a mi mesemondó apánk.

Sohasem felejthetjük el azt a tömén-telen gyönyörűséget, amit ő okozott nekünk a maga ragyogó romantikájának bübajos világával; a maga csodálatosan édes humorával és elragadó nemzeti érzéseivel; a multaknak azzal a poétikus föltámasztásával és az elbeszélésnek azzal a tüneményes zsenijével, amihez fogható nincs a kerek világon.

Hogy mennyi sár, mennyi piszok van a földön, azt eléggé megtanultuk másoktól. Jókai arra tanított meg, hogy az életben mennyi a tisztaság, mennyi a szépség!

Ezért legyünk halásak iránta végső lehelletünkig!

retében, Justh Gyula indítványára, az államvasuti alkalmazottak illetményének szabályozására szükséges költségek fedezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták elsősorban.

A törvényjavaslat ismertetése.

Justh Gyula felszólalása után Heitai Ferenc előadó ismerteteti a fizetésrendezés kérdését. Mindenekelőtt a pénzügyi fölhatalmazással foglalkozik, elmondván, hogy a javaslatban a kormány az illetmények szabályozására az 1904. évben 6,643,400 koronát használhasson föl s hogy az 1903. évi kezelés terhére 1,665,000 korona rendkívüli pótlékot adhasson. Részletezi azután, hogy a 6,643,400 koronát milyen célokra kell fordítani. Ezután az állami tisztviselők fizetésrendezését összehasonlítja az államvasuti hivatalnokok tervezett fizetésrendezésével s kimutatja, hogy az állami tisztviselők legalsóbb fizetési osztályában és a vasuti hivatalnokok legalsóbb fizetési osztályában megállapított fizetések egyenlő összegűek, 1400 K.-val kezdődnek. Az államvasuti hivatalnokoknak illetményei táblázatában a hat fizetési osztály mindegyikében három fizetési fokozat van, éppúgy, mint az állami tisztviselők alsó hat fizetési osztályában. (XI—VI.) A legalsóbb fizetési osztályban a fizetési fokozatok közötti különbség az államvasuti hivatalnokoknál 200 korona, épp úgy, mint az állami tisztviselőknél. Az a várakozási idő azonban, amelyet az illető tisztviselőnek el kell töltenie, hogy egyik fizetési fokozatból a másik fizetési fokozatba jusson, az állami tisztviselőknél a XI. fizetési osztályban 4 év, a vasuti hivatalnokoknál a VI. fizetési osztály 3. fokozatában 2 év, a 2. fizetési fokozatában 3 év a B) minősítésüeknél és 4 év mind a két fizetési fokozatban a C) minősítésüeknél. B) minősítésüeknek nevezetnek ezen illetménytáblázatok szempontjából azon vasuti hivatalnokok, akik a középiskola nyolc osztályát, vagy ezzel egyenlő intézetek legfelsőbb osztályát elvégezték és az érettségi vizsga letelte után vagy a szakvizsgákat tették le, vagy a tiszt tanfolyamot végbizonnyítvány elnyerése mellett fejezték be. C) minősítésüeknek nevezetnek az illetmény-szabályzat szempontjából azok, akik az imént jelzett minősítésnél alacsonyabb minősítéssel birnak.

Az állami tisztviselők legutolsó, XI. fizetési osztályának utolsó, 3. fizetési fokozatába kinevezett állami tisztviselő, aki 1400 koronával kezdett pályáját, nyolc év alatt éri el a XI. osztály 1. fokozatát. A B) minősítésű hivatalnok 5 év alatt okvetlenül éri el a VI. fizetési osztály első fokát, az 1800 koronát. A IX. fizetési osztály első fokozatában eltöltött nyolc év után az állami tisztviselő 200 korona pótlékot kap, míg a vasuti tisztviselő a harmadik fizetési osztály első fokozatában eltöltött 12 év után esedékes, a vasuti hivatalnokra nézve a további 300 koronás korpótlék a III. fizetési osztály első fokozatában eltöltött tíz év után. A VIII. fizetési osztály első fokozatába jutott állami tisztviselőnek bármily hosszú szolgálat után sincs joguk korpótlékra, a vasuti hivatalnok a III. fizetési osztály első fokozatában eltöltött öt évi szolgálat után 400 korona korpótlékra jogosított. Az állami tisztviselő 40 év után birnak teljes nyugdíj-igény-nyel, míg a vasutiak 36 év után. A nyugdíj-alapra amaz 33 $\frac{1}{3}$ százalékot, emez csak 22 százalékot fizet, viszont az előléptetés útján nyert fizetési többletből az állami tisztviselő 33 $\frac{1}{3}$ %, a vasuti 50 százalékot fizet. Az állami tisztviselő a nyugdíjért állandó hozzájárulást nem fizetnek, a vasutiak évenként 3 százalékot.

Az állásuk helyzetére vonatkozólag az előadó kiemeli, hogy míg eddig előléptésre való igénye az altisztoknak nem volt, most a várakozási idő, amelynek elteltével a fizetési osztály fokozatában automatikus előléptetésnek van helye, a II. és III. fizetési osztályban három, illetve négy évben állapították meg. A kezdő fizetés a jelenlegi 900 korona helyett 1040 korona. Három évi szolgálat után az altiszt átmege a III. fizetési osztály harmadik fokozatába (1200 korona) és innen négy év után 1400 koronás fokozatba és további négy év után az 1600 koronás első fokozatba. Tizenegy évi kifogástalan szolgálat után tehát az altiszt éri el a 1600 koronás illetményt. A III. fizetési osztály első fokozatában eltöltött további öt-öt évi szolgálat után két ízben van joga 200—200 korona korpótlékra, úgy hogy tizenhat évi szolgálat után 1800 korona, huszonegy évi szolgálat után 2000 korona fizetést föltétlenül el kell érnie.

Áttérve a lakberek szabályozására, táblázatos összedállítással kimutatja, hogy a lakberek Budapestben nem változtak, de a II. lak-

bérosszálya sorozott 17 városban 110—480 koronáig terjedő összeggel kedvezőlenebbek a jelenlegiekénél. A III. lakbéroszálya sorozott városokban a III. fizetési osztályba és a II. fizetési osztályba tartozó hivatalnokokra nézve 20, illetve 80 koronával kedvezőlenebbek, a VI. fizetési osztályba tartozó hivatalnokokra 50 koronával, az V. fizetési osztályba tartozó hivatalnokokra 20 koronával kedvezőbbek a jelenlegiekénél. A IV. lakbéroszálya tartozó városokban az V. fizetési osztálytól a II. fizetési osztályig sorozott hivatalnokokra nézve 50—200 koronáig kedvezőlenebbek. Az *altisztek* tervezett lakbérére Budapesten a fizetési osztályok szerint 100—120, illetve 40 koronával magasabbak a jelenlegiekénél. Azonban a II. és IV. lakbéroszálya tartozó városokban 40—110 koronáig terjedő összeggel kedvezőlenebbek, — kivéve a III. lakbéroszálya tartozó állomáshelyeket és az altisztek I. fizetési osztályába tartozó altiszteket, akiknek lakbérilletménye 20 koronával emelkedik. A *szolgák* lakbérére Budapesten, a IV. és II. osztályú szolgákat kivéve, akiknek lakbérére nem változik, 400 illetve 60 koronával javul. A többi állomáshelyeken rosszabbodik egész 80 koronáig terjedő összeggel. Az *országgyűlés* lakbérére, a II. lakbéroszálya sorozott állomáshelyeken elhelyezett I. osztályú öröket kivéve, akiknek lakbérére 30 koronával rosszabbodik, kivétel nélkül javul 10—100 koronáig terjedő összeggel. Ez az új lakbérrendszert azonban a *jelenleg alkalmazott személyekre* nézve csak az esetben bír befolyással, ha a mai alkalmazottak közül valaki Budapestről vagy a vidéki illetvezetőségek székhelyeiről a vidéki illetvezetőségek székhelyeire, illetve más állomáshelyre helyeztetik át, miután szabályul ki van mondva, hogy minden tisztviselő mindaddig megtartja mai lakbérét, amennyiben az a tervezett lakbérnél magasabb, ameddig oly fizetési osztályba nem lép elő, amely a jelen lakpénznél magasabb lakpénz élvezetével van egybekötve.

Az előadó ezután annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a tervezet jobb a hírnél s felsorolja előnyeit s részletezi, hogy a fizetésjavítás miképpen oszlik meg az egyes fizetési osztályba sorozott tisztviselők kategóriái szerint s azt a véleményét hangoztatja, hogy a tervezet alaposabb ismerete sok sajnálatos félreértésnek vette volna elejét s teljes megnyugvást eredményezett volna. Az előadó végül avval a kérdéssel foglalkozik, hogy a fizetési táblázatot beiktassák-e a törvénybe. Erre a kérdésre határozottan nemmel felel, mert az államvasuti tisztviselők helyzetének visszaszállását nem a fizetésrendezéssel, hanem a fizetési osztályokba való helyes beosztással kell szánálni. Ezt az állítást aztán adatokkal igazolta az előadó s végül határozati javaslatot adott be, mely szerint utasítsák a kereskedelmi miniszter, hogy az államvasuti hivatalnokok, altisztek és szolgák új fizetési illetményeinek életbeléptetése alkalmazva a fizetési fokozatokba való besorozást nemcsak az eddig eltöltött szolgálati idő figyelembevételével eszközölje, hanem az egyes fizetési osztályokba tartozókat — kivéve a legalsóbb fizetési osztályt — egyenlő számban sorozza be az osztályok fizetési fokozataiba és igyekezzék az egyes fizetési osztályokba tartozók létszámát is az eddigienél méltányosabb arányban megosztani. Az ez irányban teendő intézkedéseiről az 1905. évi költségvetési előirányzat betervezésekor tegyen a képviselőháznak jelentést.

Miután az előadónak az elnök köszönetet mondott elfogadták **Justh Gyula** indítványát, mely szerint az előadó előterjesztését kinyomtatják.

A vita.

Miklós Ödön szót a kérdéshez s azt kérdezte, hogy a vasuti igazgatók s vezető férfiak illetményeiről miért nem szól a javaslat s hogy miért hagyták ki a fizetésrendezésből a felügyelőket? Főpanaszolta a műszaki személyzet helyzetét, a nyugdíj-ügy megoldását szorgalmazta s határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint a kereskedelmi miniszter utasítja, hogy a vasuti alkalmazottaknak arányosabb előléptetést már az 1905. évi költségvetésben szabályozza. Az összes alkalmazottak lakbérére — a budapesti altisztek kivételével — az eddig fennálló szabályzat szerint tartandók fenn jövőre is. A hivatalnokok IV. és V. fizetési osztályaiban igyekezzék a kereskedelmi miniszter rendkívüli előléptetése által mielőbb javítani az időközi összetörődés folytán előállott súlyos helyzetet.

Hieronym Károly: A két határozati javaslatra kíván nyilatkozni. Az előadó által benyújtott határozati javaslatot elfogadja abban az értelemben, hogy most, midőn az egyes fizetési fokozatokba való beosztás történik, ezen alkalommal az egyes fizetési fokozatokban a létszám lehetőleg egyenlően osztassék be.

Azt azonban, hogy az egyes fizetési osztályokba is egyenlően történjék a beosztás, most a fizetésrendezéssel nem teljesíthető, hanem fokozatosan arra fog törekedni, hogy itt is egyenlő arány legyen. A *lakbérkérdésre* nézve nem fogadja el a javaslatot, mert a vasuti tisztviselők nagy zöme természetben lakással bír és így ezekre irreleváns a lakbér kérdése. Hasonlóan áll a kérdés a Budapesten, Fiumében és az illetvezetőségi helyeken alkalmazottakra. És nem találja indokoltnak, hogy az állami tisztviselőkkel szemben kedvezőbb lakbér adassék az államvasuti hivatalnokoknak. Az I. fizetési osztályban azért nem emelik a fizetést, mert az abban levő tisztviselőknek oly fizetésük van, mint a hasonló rangban lévő állami tisztviselőknek.

Doblecky Sándor: Indítványozza, hogy a törvényjavaslat címébe tétessék be az, hogy ideiglenes rendezésről van szó.

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter: Tökéletesen igaza van az előadónak, hogy nem lehet oly fizetésemelési javaslatot készíteni, amely a multban elmulasztott előléptést kárpótlást nyújtana. Az előléptetési viszonyok a multban nagyon kedvezőtlenek voltak. Sajnos, hogy az alkalmazottak a helyett, hogy magát a javaslatot higgadtan mérlegelték volna, azt mindig összehasonlították az 1901. évi memorandummal. A fizetési séma tekintetében a törvényjavaslat teljesen kielégítő. A másik követelés, hogy t. i. bizottságok az évenkénti előléptetés a 6. és 5. osztályba és a harmadikba két évenként teljesíteni nem lehetett, mert akkor tíz év alatt az alsó fizetési osztályok teljesen elnéptelenedtek volna, míg a magasabbhoz mind több-több tisztviselő jutott volna. Összekötötték azután még ezt más követelésekkel is, pl. hogy a nyugdíjazás harminc év után történjék, ami teljesíthetetlen, továbbá, hogy a fegyelmi bizottság tagjait ne az igazgatóság nevezzék ki, hanem a hivatalnokok szabadon válasszák, a tárgyalás nyilvános legyen és védőt használhassanak. A kormány a fizetésrendezésben elment a legszélső határig és hozzáteszi, hogy törekedni fog, hogy a státusban lévő aránytalanságok eloszlathassanak, akkor, azt hiszi, teljesen eleget tesz minden méltányos kívánságnak. Ma az alkalmazottaknak három kategóriája van: egyetemi képzettséget szerzett; a végrehajtott szolgálat teljesítő, akitől megkívánatik az erre szükséges tudás; végül azok, akik csak az irodában tisztán irodai munkára használhatók. A forgalmi szolgálatban van bizonyos százalék, amely testi foglalkozás vagy más okból már nem alkalmas másra. Ezeket tehát alkalmazni kell az irodai szolgálatra és ezért nem célszerű rábóvolyanokat alkalmazni, akik csak irodai szolgáltra alkalmasak. A forgalmi tisztviselőkre nézve módosítani kívánja a minősítési szabályt, mert ennek csakugyan nem szükséges érettségi vizsga. Szó volt arról is, hogy az elégtelenség főoka, hogy több száz a forgalmi szolgáltra teljesen képesített és köztük diplomás egyér mint napidíjas van alkalmazva. Gondja lesz rá, hogy ezek mielőbb hivatalnokká ki neveztesse. Hogy ez az állapot tényleg megvolt, ennek oka az, hogy a tisztképző-tanfolyam tulsok embert képzett ki, így tehát be kell hozni a numerus clausust és ő tehát a parallel osztályokat megszüntette és 345-ben állapította meg a felveendő számát.

A kezdő fizetés felemelését helyesnek nem tartja; ha valaki érettségét tesz és a vasuti tisztképző-tanfolyamot elvégezte, annak nagyobb kezdőfizetés nem adható, mint amennyit az illető egy magánvállalatnál elérhet. Egyebekben jogosnak ismeri el azt a panaszt, hogy azok a tisztviselők, akik a középfokot elérték, haladhatnak előre. Ezt meg akarja orvosolni és a státuszrendezést fokozatosan keresztülvizsi. Az előadó oly részletességgel és alaposan világitotta meg a kérdést, hogy ő fel van mentve a további bizonyítástól és még csak azt jelenti ki, hogy ha a budget előtt tárgyalatunk, bizonytalanul válik és csak az az intézkedés lesz a budgettörvénybe főlvendő, amely a jelen törvény 2. §-ában foglaltatik. A javaslatot azonban vissza nem vonja, mert lehet, hogy az a javaslat előbb fog tárgyalatni és kéri annak elfogadását.

A tárgyalást erre félbeszakították és délután 5 órakor folytatták.

Szederkényi Nándor: Végigtekint a magyar államvasutak fejlődésén és konstatalja azok rohamos fejlődését. A magyarság erejét látja e téren is. Rosszolja, hogy az államvasutakat mindenkor első sorban pénzügyi szempontból tekintették és a hivatalnokokat és alkalmazottakat elhanyagolták. Hiba terhelte e téren az előbbi kormányokat. Hibának tartja, hogy csak oly későn kerül tárgyalásra a fizetésemelés kérdése. A jelenlegi lakbérre fentartása mellett szól. Kéri a minisztert, hogy ezt a javaslatot a költségvetés előtt tárgyalassa.

Hegedűs Sándor: Helyesli, hogy rendeleti

uton e javaslat elfogadása után is lehessen vasutasok anyagi helyzetén javítani. Kívánatos volna, ha a költségvetési vita ez okból gyors lefolyásu lenne. A legnagyobb sajnálat a vasutasokra az elömenetelen való megrekedés volt. Ezért örömdetesen veszi tudomásul azt a kijelentést, hogy a törvényjavaslat e tekintetben az alkalmazottaktól tévesen magyaráztatott, mert az automatikus előléptésnek nagyobb szerepe lesz még a fizetési osztályok között is. Kívánja, hogy a régi alkalmazottak bizonyos rekompenciát kapjanak. Szeretné, ha a mai lakbérrendszert tartanák fenn, még akkor is, ha pénzügyi áldozatokra jár az. Azt indítványozza, hogy az illetvezetőségek székhelyei maradjanak meg az első lakpénzosztályban és erre nézve határozati javaslatot nyújtott be. Kívánja, hogy ez érvényes legyen az illetvezetőségek jövődől székhelyeire is. A nyugdíjalap rendezésének kérdését a miniszternek különös figyelmébe ajánlja és kéri, hogy a nyugbér-intézmény mielőbb hozassék be.

Mezőssy Béla: Elítéli a vasutas sztrájkot, de főokát az államvasut igazgatóságának vezetői ügytelenségében és indolenciájában látja. Ez a szervezet rendeltetésének abszolúte meg nem felel. Pénzügyileg méregdrága, időrabló, a kereskedelmi élet pillanatnyilag változó követelményeireh simulni képtelen. A közelmúlt igazolta azt, hogy egy hatalmas szervezet vezetőségénél halvány sejtelmek sem volt alárendeltjeinek hangulatáról és csak az utolsó percben kezdtek kapkodni, midőn a baj már a körmükre égett. Eppen ezért nagy reformokat tartásükségesnek az államvasutaknál, a szervezetben és emberben egyaránt. Igazságtalan, hogy míg a jegyzőknék, kiknek tetemes mellékjövödelmük van, minimális fizetésre 1600 korona, ugyanilyen a posta- és táviratistáké is, az egyenlő kvalifikációval bíró vasutasoké csak 1400 korona. Sürgőti a szolgálati szabályzat megalkotását, a soronkülvüli előléptetések rendezését és annak biztosítását, hogy minden egyes államvasuti alkalmazott bizonyos minimális fizetést érhesen el. Figyelmezteti a bizottságot arra is, hogy az államvasuti tisztviselőknek évenkénti szabadságolásra igényük nincs.

Gróf Zichy Aladár a javaslatot általánosságban elfogadja. Hogy a sztrájk igazgatásnak volt eredménye, arra nézve azt jegyzi meg, hogy a magánvasutak nagyobb fizetéseket adnak és helytelenek találja, hogy egyes üzleti vállalatok hivatalnokai jobb helyzetben vannak, mint az állam hivatalnokai.

Heltai Ferenc előadó a mezzonyvezetőkre nézve előadja, hogy az ugynevezett váltakozó illetmények sokkal nagyobb összegre ruznak, mint a fizetés.

Justh Gyula: Rámutat a kormány és az igazgatóság hibáira. Ezek egyike az, hogy a többi tisztviselők fizetésrendezése előbb történt meg, egyszerre kellett volna megoldani a fizetésrendezéseket. A másik hiba az volt, hogy az igazgatóság mit sem tudott a készülő sztrájk-ról, pedig erre nagy előkészületek kellettek. A fizetést és konkretizálást törvénybe kívánja iktatni. Sérlemnek tartja a szolgálati pragmatika hiányát, szükséges a munkaidő leszállítása és szabályozása, továbbá a szabadság idejének rendezése.

Komjáthy Béla: Nélkülözhetőknek mondja az igazgatóságokat, mert ezeknek ügyeit a miniszterium vasuti szakosztálya csekély személyszaporítással elvégezheti.

Hieronym Károly: Köszönettel veszi tudomásul, hogy általánosságban mindenki elfogadja a javaslatokat és azért csak az egyes észrevételekre óhajt nyilatkozni. Az osztályokba való besorozásra nézve hivatkozik a javaslat megokolására, amely szerint figyelembe van véve a szolgálatban töltött idő. A b) osztálybeli tisztviselők is előléphetnek a IV. osztályból, ha egyéni képességük meg van, sőt a legmagasabb fokig felvihetik. Kéri, hogy vétsék fel a jelentésbe mint miniszteri kijelentés, hogy a b) és c) osztálybeli tisztviselők is előléphetnek a IV. osztályból a III.-ba és tovább is amennyiben megfelelnek. A lakbérre nézve is kéri felvételt, hogy a fizetés és lakbér különálló és egymást nem kompenzáló intézmény és senki kevesebb lakbérben nem részesülhet, mint amennyi ma van. Azt a határozati javaslatot, amely más dispoziciókat tartalmaz, nem fogadhatja el. A nyugdíj évek óta deficitben van és az egyensúly helyreállításával foglalkozni kell, de a fizetésrendezést nem akarja ezzel a kérdéssel komplikálni. A nyugbérügy el van intézve, ez ugy van komtemplálva, hogy mindazok, akik a nyugdíjintézetbe nem léphetnek, belépnek a nyugbér pénztárba. A befizetéseket három osztályba sorozva teljesítik, az állam hozzájárul s az első tíz évben az összes kiadásokat az állam fedezi, hogy így töké legyen gyűjthető. Az államvasuti igazgatóság ellen Mezőssy szigoru kritikát gyakorolt, az elnökigazgató kötelessége

védelmébe venni. Hosszu időn keresztül meggyőződtem, ugymond, hogy kifogástalan nagy tehetségű érdemes ember, az államvasutak bajai sokat foglalkozott s az igazgatósággal szemben igen sok mentőókot tud találni, de egy új szervezetet küszöbén nem akarja a régi szervezetet nem egyenként gyökeredző hibáit részletesen fejtegetni. Az igazgatóságot át kell szervezni és gyökeres reformokat kell létesíteni, azt már hétfőn kijelentette. Az államvasuti tisztviselők között olyanok, akik magyarul nem tudnak, voltak, de ő már sokat nyugdíjazott ezek közül s azt hiszi, ma már nincs olyan.

Hogy miért nem oldatott meg a fizetésrendezés egyszerre minden tisztviselőre nézve, ebben a kérdésben, ő magát érintve nem látja, mert éppen ő tett erre vonatkozólag indítványt annak idején a pénzügyi bizottságban. A sztrájkot meg nem akadályozhatta, mert a vasutások minden követelését nem teljesíthette. A kitörés nem volt előre megállapított naphoz kötvé, hanem miután egyes tisztviselőket kénytelen volt felfüggeszteni, ezek kimentek a rákosi pályaudvarba és megállították a vonatokat, leadták az ugynevezett hetes számú jelzést és ehhez járult, hogy a vasuti távirtdák nem voltak összekötve az állami távirddal. Ezen a bajon is segített már. Az államvasutásoknak 1887 óta van szolgálati pragmatikájuk, amely egészen jó s egészen helyes. A fizetés és a státus törvénybeiktatása lehetetlenség, mert mindig nyílnak meg új vonalak és erre mindig a régi vonalokról kell embert alkalmazni. A magánvasutak hivatalnokai nincsenek jobban dotálva, sőt sokkal rosszabbul, ennek igazolására felolvassa a déli vasut alkalmazottainak fizetését és az előlépési viszonyok sem jobbák. A refakciák ellen írt háborút indított s már is sokat megszüntetett. Az új üzletvezetőségeket azért nem állította be a mostani költségvetésbe, mert nem akarta ezzel is késleltetni a fizetésrendezést. Reméli, hogy az üzletvezetőségek szaporítása a központi igazgatás költségeit nem fogja emelni. Reméli, ha ez a javaslat életbe lép, megnyugvás fog beállni a vasutások körében. Azt a megnyugvást azonban, mely a meg nem engedett téren való megalkuvásban nyilvánul, soha sem fogja keresni.

A törvényjavaslat második szakaszának olyan módosítását kéri, hogy a határidő július végéig kiterjesztessék; hogy a javaslat mentől előbb tárgyalassék, az ellen nincs kifogása, kéri a javaslat elfogadását.

Ezután a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben a második szakasz megfelelő módosításával elfogadták. A bizottság az előadó határozati javaslatát elfogadta. **Miklós Ödön** határozati javaslatát mellőzték, **Hegedűs Sándor** határozati javaslatát, *hat* szavazat lévén *hat* ellen, az elnök döntésével elfogadták.

Ezután tovább tárgyalták a *kereskedelmiügyi minisztérium* költségvetését.

Justh Gyula azt hiszi, hogy a vasutak jövedelme túlságosan van felvéve, mert a rossz termés miatt az előirányzott összeg nem fog befolyjni.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter: A jövedelem felvétele reálisan történt.

Ezzel a költségvetés tárgyalását befejezték és a legközelebbi ülés idejének megállapítását az elnökre bízták.

A népoktatás reformja.

— Ankét a képviselőházban. —

Budapest, június 3.

A népoktatás reformja tárgyában összehítt ankét ma folytatta és befejezte tanácskozásait és ezzel erős lépéssel közeledett a nagyfontosságú tervezet a megvalósuláshoz. Záróbeszédében a kultuszminiszter méltán emelte ki a tanácskozásban résztvevő férfiak buzgósgát, amely még erősebb tette a közvéleményben azt a meggyőződést, hogy a népoktatás végre érvényesülnie kell a magyar nemzeti állameszme és a hazafias érzés szolgálatában. E helyen még csak köszönettel adózunk a miniszternek azért az igazán fekölt elismerésért, amelyet a magyar sajtónak juttatott.

Az értekezlet megnyitása után **Papp Elek** miniszteri tanácsos az államsegély utalványozásának módjára tesz észrevételt. Minthogy a minisztérium fogja a segélyt utalványozni, az intézkedés kiegészítésre szorul.

Komlóssy Ferenc: Nem helyesli, hogy a tanítók kétféle fizetést huznak. A minimális fizetést 1000 koronában kell megállapítani s a

magyar nyelv sikeresebb tanítása céljából kívánja, hogy 1200 koronáig terjedő fizetést kaphassanak a magyarosítás terén jelesül és eredményesen működő tanítók.

Várossy Gyula püspök: A javaslat 38. szakaszának rendelkezései miatt aggódik, mert attól tart, hogy gyakori lesz az olyan eset, amikdön a felekezet nem lesz képes a tanítói fizetést 800 koronára kiegyesíteni s így a felekezeti iskolákhoz államilag kinevezett tanítók száma megszorodik.

Steinberger Ferenc: Pártolja azon kívánásokat, hogy a tanítók fizetésén javítsanak. Gondoskodni kíván a nem felekezeti iskolákban működő tanítók tiszteletjáról is.

Kozma Ferenc: A tanítói fizetés pontatlan kiszolgáltatása ellen erőlyes intézkedéseket kell bevenni a javaslatba. A királyiagontuli részekben az is megtörtént már, hogy a tanító félvén át nem kapott fizetést.

Antal Gábor püspök: Szerinte az állam sohasem adhat elegendő fizetést azoknak, akik az ő feladataikat végzik. Ezért okoz csaknem minden fizetésjavítás elégtelenséget. Kifogásolja, hogy a tervezet szerint a reformátusok nagyon csekély vagy semmi fizetésjavításhoz nem fognak jutni. A jelenben kontemplált fizetést, amikor hosszabb időre szól a rendezés, nem tartja megfelelőnek. Azt kívánja, hogy 800 korona helyett 1000 korona legyen a fizetés és ne tegyék függővé a fizetést a törvényhozás által elfogadandó összegtől. A maximális fizetést 1200 koronában javasolja megállapítani.

Halász Ferenc miniszteri tanácsos megjegyzi erre, hogy a pénzügyminisztérium szerint — ha az 1000, illetve 1200 koronás fizetést vezetők be — a jövő évi költségvetésben nem három, mint a javaslat kívánja, hanem egyszerre hat millió korona többlet állana elő.

Komlóssy Ferenc: Internátusok felállítását kívánja s hogy minden képzésben magyar legyen a tannyelv.

Kovács János: Üdvözi a tervezetet. Kibagyatni kívánja azt az intézkedést, hogy az államképesítő vizsgálatokon idegen nyelv is használható legyen. E tekintetben a közvélemény teljesen egyöntetű. (Élénk helyeslés.) Végül a tanítóképző-intézetek tanárai érdekében szólt s javadalmazásuk fokozását indítványozza.

Némethy Károly és **Várossy Gyula** ismételt felszólalása után **Berzeviczy Albert** közoktatásügyi miniszter nyilatkozott s azt mondta, távol áll tőle a szándék, hogy a tanítóképzőkre nézve az állami jogokat tulerjessze azon a határon, amely a középiskolai törvény szerint az államt megilleti.

Fináozsy Ernő: A tanítóképző-intézetekbe való fölvetelt nem engedné meg pusztán felvételi vizsga alapján. Ez utat nyit hanyag, más iskolából kisorult tanítók számára a tanítóképzőbe. A részletekhez több módosítást ajánl.

Kozma Ferenc reflektált az elhangzott beszédre, majd **Antal Gábor** püspök szóolt. Az állami vizsgálaton a hit-és erkölcs tan kihagyása mellett van. Csak a magyar tannyelvű képzők segélyezését helyesli.

Böthy Zoltán tanképesítőbizottságok összeállítására ajánl módosításokat. **Cernoch János** a felekezeti képzőknel a magyar nyelv intenzívebb tanítását követeli.

Az ötödik fejezetnél **Steinberger Ferenc** kanonok azt az eszmét veti föl, hogy gondoskodják a törvényhozás biztosítékokról a tekintetben, hogy a tanfelügyelők szakemberek legyenek.

Varga Gyula miniszteri tanácsos a 80. paragrafus elhagyását javasolja.

Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter, miután több felszólaló nem volt, a tanácskozást befejezetnek nyilvánította. Köszönetet mondott azért a rendkívüli buzgalomért és nagy szakértelemért, amellyel az értekezlet tagjai a magyar népevelés rendkívüli fontos ügyének szolgálatát tették, nemcsak beces tanácsokkal és szakértő véleményekkel, hanem még azzal is, hogy hozzájárultak a reformkérdésben a magyar közvélemény tájékoztatásához. Mert nálunk nagyon nehezen alakul ki az, amit ilyen kérdésben a nemzet közvéleményének nevezhetünk, pedig ennél a kérdésnél a nemzet a maga egészében van érdekelve. Meleg hangon mondott köszönetet a miniszter a magyar sajtónak is, amely a tanácskozásokról pártkülönbség nélkül az összetorlótt napi események mellett is kiemertő tudósításokkal járult hozzá a közvélemény minél nagyobb tájékoztatásához. Fontos ez, mert az ilyen nagy, a nemzet egész jövőjére kiható reformkérdés előkészítésénél és megoldásánál a kormánynak az egész nemzet közvéleményét és közérületét kell munkatársává tenni. (Eljenzés.)

Várossy Gyula az értekezlet tagjai nevében hálaájtuk fejezte ki a miniszternek magasztos szándékáért, a szaktanácskozás összehívásáért s az értekezlet bölcs, tapintatos és odaadó vezetéséért. Ha a maga részéről nem

is értett egyet a törvényjavaslat minden intézkedésével, az értekezlet összes tagjaival együtt a legösszintébb elismerését nyilvánítja a miniszter szándéka, fekölt gondolkozása és nemes jelleme iránt. Kívánja az értekezlet összes tagjaival együtt, hogy az Isten sokáig éltesse boldogságban a minisztert a magyarság, a magyar haza üdvére. (Lelkes éljenzés.)

A kivándorlási konfliktus.

Budapest, június 3.

A kivándorlási törvényt a kormány azért alkotta meg és azért szerződött a *Cunard-Line* angol hajóstársasággal Amerikába vándorló honfitársaink szállításának ellátására, hogy a magyar kivándorlók erkölcsi és anyagi javainak oltalmát kezében tartsa, Fiumét e kivándorlás központjává tegye és a kapocs kivándorló véreink és az anyaország közt végképp meg ne szakadjon. A törvény és a szerződés jó mindaddig, amíg ezeket a célokat biztosítja. A törvény már megvan, a szerződés még nincs meg, sőt *lord Iverclyde* és *Moorhouse*, a *Cunard Line* vezetői épp most időznek Budapesten, hogy a magyar kormánynyal tárgyaljanak a szerződés szövegezésé tárgyában. Ez alkudozásokba nagy zajjal és sulylyal szól bele a *Cunard-Line* és a benne képviselt angol tőke versenye ellen fegyverkező *Morgan-trust*, amely *Németország*, *Hollandia* és *Amerika* egyesült hajóstársaságait csoportosítja és amely a maga birodalmának ismermervén az Európából Amerikába való kivándorlás intézését, nagy apparátussal és gyilkos verseny felidézésével is el van tőkélve, hogy hatalmi pozícióját a *Cunard-Linenak* biztosított kedvezésekkel le nem romboltatja. Hozzá tartozik a csatatér képenek megajzolásához, hogy a *Morgan-trust* a kivándorlók számára az Egyesült-Államok állomásaira máris hallatlanul alacsony díjtételt, a magyar kormány által a *Cunard-Linenak* engedélyezett vitelbér felét állapította meg, tehát olyan harcitarifát léptetett életbe, amely az üzleti rezon félretételével, a *Cunard-Line* munkáját lehetetlenné akarja tenni. S egyidejűleg *dr. Wiegand* a *Morgan-trust* megbízásából kérvényt adott át a magyar kormánynak, amelyben koncessziót kér az amerikai kivándorlók szállítására és természetesen, abban a nézetben van, hogy a koncesszió megtagadása ellenkezne a kormánynak azzal az álláspontjával, amely szerint semmiféle kényszert arra nézve, hogy a kivándorlók mely kikötőből induljanak, gyakorolni nem kíván.

Nem nézzük a nagy hajóstársaságok e nagy háborújában jelentkező politikai momentumokat, sem azt, hogy itt voltaképp két tőkeóriás ütközik olyan területen, amely az általuk megmozgott érdekeknek csak kicsiny része. A szenvedély, amellyel egymásnak mennek, világosan mutatja, hogy a kivándorlási törvény morális intenciói a gyilkos tarifaverseny malmába kerültek és e malomból ki kell őket szabadítani. *Lord Iverclyde*, a *Cunard-Line* elnöke a *Timesban* vitára kelt *Ballin* ural a magyar kivándorlás kérdésében és oda-konkludál, hogy a *Cunard-Line* szívesen lép barátságos viszonyba a német hajóstársaságokkal, de csak méltányos alapon. És ugylátszik, ezen a ponton kell is, lehet is megtalálni a helyes kibontakozást. Az érdekek ütközése a szerződés-tervezet egyik pontja körül van, amely szerint a magyar állam a *Cunard-Linenak* 30.000 kivándorló utast biztosít, fejenként 100 korona kárpótlást adván minden elmaradt utasért. Ugy értesülünk, hogy a *Cunard-Line* el fog állni ettől a feltételtől, amely esetben persze a konkurrens hajóstársaságok úgy ítélik, hogy megszünnév az az érdek, amely miatt a magyar kormány a kivándorlók szállítását lehetőleg a *Cunard-Linenak* igénykisz biztosítani, megszűnik az ok is, amelyért a versenyző társaságok egymásnak rontanak, mert hiszen ilyen kautéla nélkül ki hogy merre menjen, arra a magyar állam semmiféle ingerenciát gyakorolni nem akar. A cél természetesen nem a kivándorlók számának szaporítása, ha pedig a konkurrens társaságok egyéb érdekeik és hatalmi tulsuly okán képtelen alacsony

tarifát alkalmaznak, ez csak csábítás lehet a kivándorlás emelésére és az ellen-súlyozására azoknak a motívumoknak, amelyekért az állam az amerikai kivándorlást törvényben rendezte. Ugy látszik, meg is van az alap a kibontakozásra az egyengetésében azoknak a módoknak, amelyek mellett a két ellenséges tábor kooperálhat, találkozhatik, megértheti egymást és a magyar kivándorlás ügye kiszabadul a járóból, amelybe óriás hajós-vállalatok elientézes érdekei sorodják.

Mindenesetre keresni kell és meg is lehet találni az ellentétes érdekek egyeztetésének azt a módját, amely a kivándorlási törvény céljainak és a magyar kivándorlók érdekeinek biztosítását garantálja és bár a társaságok egymásközt folytatott tanácskozásainak nem volt eredménye, de biztos, hogy a háborus tarifáknak célja a béke. És mert egészen bizonyos az is, hogy semmiféle kivándorló nem lesz hajlandó a tarifa kétszeresét fizetni, ha feléért is eljuthat célja felé, nincs kétség aziránt, hogy a szerződés végleges formájában úgy fog szövegeztetni, hogy elvonván a nagy hajós-társaságok gyilkos versenyétől az izgató anyagot, a magyar kivándorlás békés és normális útját biztosítja amaz erkölcsi és anyagi célok szerint, amelyek oltalmára a törvény készült.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, június 3.

Angol forrásból származó hírek szerint Kuropatkin mégis megkezdte délfelé való előnyomulását. De ezeknek a híreknek megbízhatóságában éppen úgy kételkedünk ma is, mint ahogy kételkedtünk akkor, mikor először merültek fel. Mert ha Kuropatkin Port-Arthur felmentésére vinné seregének nagy részét, akkor el kellene liaojangi bázisától szakadnia és visszavonulásának vonalát az ellenségnek kellene kiszolgáltatnia. Minthogy Liaojang ezenkívül Kincsutól 300 kilométernyire van, Kuropatkin előnyomulása azt jelentené, hogy mintegy három hét tartamára teljesen elszakad minden összeköttetésétől, hogy a siker minden eshetőségét a japánok számára biztosítja. De tegyük fel, hogy Kuropatkin mindamelllett rászánná magát a vakmerő vállalkozásra és a hosszú, fáradságos út után eljutna Kincsü közelébe. Ez még korántsem azt jelentené, hogy Port-Arthurnak segítséget nyújthat, mint-hogy Nankuan előtt, melyet csak a minap ostromoltak meg a japánok, Oku csapatai állítanak meg, hátában pedig Kuroki serege szorongatná, miután ez bizonyára nyomon követné előnyomulásában. Más szóval: Kuropatkin olyan kelepcebe került volna, melyből nem tudna megszabadulni.

De nem hiszünk egyébként sem Kuropatkin támadó terveiben. Mert ha már Port-Arthur segítségére nem mehet, legfeljebb arra számhatná rá magát, hogy felhasználva a japán sereg megosztását, Fönvangsöngöt támadja meg. De ebben az esetben nemcsak az első japán hadsereg komoly ellentállásával kellene számolnia, hanem azzal is, hogy seregének jobb szárnya veszedelembé jut. Kuropatkinnak tehát meg kell maradnia a védekezés álláspontján. Bár valami különös eredménnyel ez sem kecsegtet, minthogy Port-Arthur elestével a japánok manduriai hadereje lényegesen megerősödik, míg az orosz seregben még nagyobb lesz a fizikai és erkölcsi elgyöngülés.

Valószínűn különben, hogy sok olyan

kérdést, amelyre ebben a pillanatban még nem tudunk megfelelni, már a legközelebbi események teljesen meg fognak oldani. A harcstérrel érkező és egymásnak teljesen ellentmondó hírek azt sejtetik ugyanis, hogy a japánok nagy dolgokra készülnek. Az eddigi tapasztalatok szerint legalább a homályos és burkolt hírekkel mindég jelentős terveket lepleztek. Talán Port-Arthur közvetlen ostromát kezdik meg valami nagy meglepetéssel. Ezzel függnek esetleg össze azok az orosz forrásokból terjesztett híresztelések, hogy Port-Arthur bevehetetlen. Ami mesebeszéd. Mert bevehetetlen erőd egyáltalában nincs, de különösen nincs a japánok számára, akik már eddig is két „bevehetetlen” pozíciót foglaltak el és akik a helyzet, az erők pontos ismerete nélkül egyetlen vállalkozásba sem kezdtek. Már az a tény, hogy ostromolni fogják Port-Arthurt, azt bizonyítja, hogy meg is ostromolta.

Kuropatkin mégis támad.

London, június 3.

Kuropatkin mégis arra határozta el magát, hogy Port-Arthurt fölszabadítsa. A mukdeni főhadiszállásból azt jelentik, hogy Kuropatkin már most abban a helyzetben van, hogy nagyszabású támadó hadműveletekre vállalkozzék. A Daily Mail-nek azt jelentik Niucsvangból, hogy Kuropatkin megkezdte előnyomulását déli irányban. Tiencinből azt jelentik, hogy az oroszoknak az a terveük, hogy a japánokat hátban támadják meg, Vafangtien és Liaotung mellett naponként vannak apróbb csatározások az orosz és japán előcsapatok között. Mult szerdán hatvan sebesült oroszzt szállítottak Dasicóába. Majdnem valamennyien kardtól sebesültek meg.

London, június 3.

A harcstérrel ma semmi jelentősebb hír nem érkezett. Japán kémek kipuhalták, hogy az oroszok előkészületeiket Liaojang védelmére már befejezték. Tizenegy erődöt építettek és a környéket csaknem két kilométernyi területen aláaknázták. A Daily Mail niucsvangi jelentése szerint Stackelberg tábornok Liaojangból kiindulva, már offenzívába lépett és 14.000 emberrel, megfelelő számú ágyúval és lovassággal Vafangtien felé vonul.

Páris, június 3.

Pétvárott haditanács volt a cár elnöke alatt. A haditanács elhatározta, hogy Kuropatkin Liaojangnál elfoglalt pozícióinak gyöngítése nélkül Port-Arthur felszabadítására 12.000 főnyi sereget küldjön. Kuropatkin ennek következtében báró Stackelberget küldte el négy szibériai ezreddel, egy sötéte kozáksággal és egy hegyiüteg-gel, hogy Port-Adamsig hatoljon előre.

Port-Arthur helyzete.

London, június 3.

Bennet-Burleigh a Daily Telegraphben a következőket írja Port-Arthur helyzetéről:

Port-Arthur hamaros elestének jóslgatása teljesen alaptalan. Az előttem levő értesülésekből azt következtetem, hogy a kincsi utőzetben huszezer orosz harcolt s így Port-Arthur összes helyőrségét harmincezer emberre kell becsülnöm, ami igen jelentékeny haderőnek mondható. Valóban csodálatos dolog volna, ha a japánok ilyen erős helyet ostrommal tudnának bevenni, de kétségbe nem vonom, hogy a japánok képesek ezt a bravurot véghezvinni. Port-Arthur megostromlása halálos sebet ejtene Oroszországon, amelyet még az sem tudna enyhíteni vagy meggyógyítani, ha Mukden vagy Karbin mellett sikeresen tudnának ellentállani.

Berlin, június 3.

Tokióból jelentik a Lokalanzeigernek: Azok a khinai munkások, akik a port-arthuri kikötőben dolgoztak s most onnan visszatértek, azt beszélik, hogy május 27-én

hat nagy orosz csatahajó teljesen hareképes volt, azokat a hajókat pedig, amelyeket még nem tudtak kijavítani, leszerelték és a nehéz ágyukat a szárazföldre szállították, hogy a szárazföldi részen részt vegyenek a védelemben.

Berlin, június 3.

Tokióból táviratozzák a Berliner Lokalanzeigernek, hogy e hónap 20-ika körül kezdődik az egyesített támadás Port-Arthur ellen. A japán vezérkar a mellett döntött, hogy a roham a szárazföld felől történjék, a mikáod azonban nem egyezett bele, amikor tudatták vele, hogy az legalább 5000 ember életébe fog kerülni.

Szomorú kúltások.

Berlin, június 3.

Pétvári katonai körökben ismerik a Takusanban partraszállított japán seregek rendeltetését. Ezek a seregek nem fognak önálló hadműveleteket kezdeni, hanem arra valók, hogy Kuroki és Nodzu seregeit ki-egészítsék és így Kuroki serege 140.000, Nodzué 120.000 főnyire emelkedik. Kuropatkin tudja, hogy ezek a seregek Haicsung és Mukden között támogatni fogják egymást s közösen fognak operálni s így óvakodik attól — amit Pétvárott is helyes-
selnek, — hogy hadállásait Liaojangnál csapatoknak délfelé való küldésével gyön-
gitse, mert ezzel csak a japán seregeknek használna.

Berlin, június 3.

A Post közli a moszkvai katonai intendatura révén, hogy 9—10 hét kell ahhoz, míg a Dél-Oroszországban mozgósított két hadtest Mandurriát eléri. A megérkezés után legalább 14 napos pihenőt kell adni a csapatoknak, hogy a 25 napig tartó vasúti utazás fáradalmait kipihenjék. A Mandurriába érkező csapatok legényiségének 25 százalékát egyenesen a kórházakba szállítják. A csapatszállító vagonok olyan fertelmesen piszkosak és annyi bennük a fűg, hogy az szinte elképzelhetetlen. Innen van, hogy a Mandurriába küldött csapatok közt olyan sok a betegedés. A manduriai csapatok három főhadiszállásán tifusz-járvány pusztit. Mindennap több és több orvost kérnek.

Az oroszok Koreában.

Szöul, június 3.

Gensani konzuli jelentések szerint az oroszok Kocsönszan felé vonultak előre, Gensantól 22 mérföldnyire észak felé. Most érkezik Pukdszoha az orosz had élélmézési bizottsága.

Khina tiltakozása.

London, június 3.

A Standard jelenti Tiencinből tegnapi kelettel: A pekingi nagytanács jegyzéket intézett az orosz követhoz, melyben figyelmeztetett arra, hogy az orosz csapatok, ha a semleges területeket elhagyják, ne rombolják le az épületeket, amelyeket a bennlakók használnak, mert ebből a semlegeségi törvények komoly megsértése következne. Ezenkívül a nagytanács Ma táboronkhoz intézett táviratot, azzal az utasítással, hogy ezt a közlést juttassa az összes orosz tisztetekhez.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, máltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, június 3.

— **A király itthon.** Többnapos távollét után ma este ismét hazérkezett a király. A külön udvari vonat 7 óra 30 perckor robogott be a nyugati pályaudvarba, ahol a kisszámú utazóközönség tisztelettel üdvözölte ő felségét. Hivatalos fogadás ezúttal nem volt s csupán a vasut részéről *Daróczy* állomásfőnök és a rendőrség részéről *Kossa Géza* rendőrfelügyelő jelentek meg. A király június 10-ikéig marad Budapesten.

— **A koronázás évfordulója.** Szerdán, június 8-án lesz a koronázás 37-ik évfordulója. A hivatalos világ s az egyház a szokott módon ünnepli meg ezt az évfordulót. A főistentisztelet délelőtt tíz órakor lesz a Mátyás-templomban. Az évforduló napján az iskolákban szünet lesz.

— **Vámbery Edvárd királynál.** Londonból táviratozzák, hogy Vámbery Ármán tanárt, a nagynevű magyar orientalistát Edvárd király hívta meg, azért utazott Londonba. A nagy magyar tudós, mihelyt a király megbízásából küldött táviratot megkapta, nyomban utra kelt. Jól értesült körökben azt mondják, hogy Edvárd király a közép- és kelet-ázsiai helyzetről akarja ismerni Vámbery véleményét.

— **Szász Károly betegsége.** Szász Károly nyugalmazott református püspök még egyre gyöngélkedik. A nyárra Budán, a Bimbó-utcában bérelt ki családjá egy nyaralót és a beteg püspököt oda vitték át.

— **A magyar-görög katolikusok.** A magyar görög-katolikus egyesület tegnap délután 5 órakor Szabó Jenő főrendiházi tag elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen *Firczak* Gyula munkácsi püspök az egyesület egyik védnöke is megjelent. Szabó Jenő meleg szavakkal üdvözölte az érdemes főpásztort, mint a magyar kultúra egyik kiváló előharcosát s megköszönte neki az egyesület iránt tanúsított állandó jóindulatát.

Ezután dr. Rabár Endre volt országgyűlési képviselő, az egyesület ügyvezető igazgatója visszapillantást vetett az egyesület egy évi eredményes működésére és ezután hivatkozva az alapszabályok intézkedésére, melyszerint az egyesület tisztviselőinek a fővárosban kell lakniuk, lemondott az ügyvivőigazgatói állásról, minthogy közjegyzővé való kinevezése folytán Érsekújváron lakik. Igérte azonban, hogy mint egyszerű tag is az eddigi lelkesedéssel fogja szolgálatni az egyesületet, melynek javára egyúttal 1000 koronás alapítványt tett. Felszólalása után *Leóvey* Sándor közigazgatásügyi bíró a választmányi tagok egyhangú kívánságára Rabár visszavonta lemondását. Végül *Firczak* Gyula püspök intézett bucsubeszédet a jelenvoltakhoz s biztosította az egyesületet, hogy a jövőben is támogatni fogja.

— **Az új olmtüzi érsek.** Egy prágai távirat szerint, dr. Bauer, az olmtüzi új érsek környezetében azt beszélik, hogy a hercegérsek zsidó családból származik. Az érsek családja két generáció előtt tért át a katolikus hitre. Megemlítjük itt, hogy dr. Kohn Tivadar, a volt érsek nyugdíját 50.000 koronában állapították meg.

— **Schermann Adolf emlékezete.** A közegészségügyi bizottság mai ülése csupán *Schermann* Adolf, a főváros imént elhunyt tisztí főorvosa emlékezetének volt szentelve. Az elnököl *Viola* Imre tanácsos hosszabb beszédben méltatta a boldogult érdemeit.

— *Schermann* Adolf — ugymond — nemcsak legfőbb öre volt a közegészségügyi intézkedések szigorú végrehajtásának, hanem igen sok tekintetben kezdeményező lépéseket tett, amiknek az áldásos hatása mindmáig mutatkozik. Senki náknál jobban nem viselte a szívén, hogy Budapestből egyike legyen Európa leg-egészségesebb városainak. És boldog volt, hogy ennek legalább nagy részben való teljesülését megérthette.

Emlékezete iránt mindig hálás elismeréssel lesz a főváros közönsége.

Indítványát elfogadták, hogy ez elismerést jegyzőkönyvbe foglalják s a mai ülésen egyéb tanácskozás ne is legyen. Elfogadták még *Weisz* Jakab indítványát, hogy a jövő évben a halál napjának évfordulóján emlékkézzel áldozzanak a kegyeletnek.

— **Bíráskodás az utcán.** Az alsóausztriai helytartóság egy újítást akar behozni Bécsben. Csakhogy ez az újítás olyan, hogy az ember kissé fejcsóválva és sópánkodva tud csak beszélni róla. Egyszerűen azt akarja a helytartóság, hogy minden rendőr egy személyben egy egész törvényszék legyen. Vagyis a kerületi kapitányságok sok munkájának a megkönnyebbitése végett bizonyos kisebb kihágásokban rögtön ítélhessen, bírságot róhasson ki s aki nem fizet, az megy a dutyiba és leéli a büntetést. Hát ez bizony nem volna gyöngyállapot, ez az új állapot. Egy rendőr végre is csak egy rendőr, akinek az ő létminimuma mellett aligha lehet biztos judiciuma és teljes jártassága a paragrafusok berkeiben, hogy igazságos és megnyugtató ítéleteket hozzon. Igaz, Nyugaton, így Londonban, van a rendőrnek is bírságvétő-joga, de olyan esetben, amikor a tények kétségtelenül meggyőzően beszélnek a vádlott bűnössége mellett, s ugyancsak nagy véletlenségnek kell annak lenni, hogy bírói tévedés essék meg. Aztán meg az angol rendőr az egészen más. Olyan tán sehol sincs másutt a világon.

— **Új egyetemi magántanár.** Az orvosegyetem a személyzeti műtétanból magántanárként kiegészítette dr. *Siklóssy* Gyula kórházi szemészfőorvost. Az új magántanár elismert nevű szakember, évek óta vezeti az irgalmasok budai kórházának szemosztályát, szemorvosa az Egyetem Kórházegyletének és a Budapesti Újságírók Egyesületének. Tudományos dolgozataival elismerést szerzett a külföldön is, — legutolsó nagy tanulmányának végzésében az Akadémia is támogatta. Első előadását folyó hó 6-ikán, hétfőn tartja déli 12 órakor az I. sebészeti klinika (Üllői-ut 26.) nagyterméket a közel-látóság operálásáról.

— **Hadihajók építése.** Fiuméből érkező jelentések szerint a napokban miniszteri bizottság érkezik Fiumébe, hogy megvizsgálja a *Besugodi*-féle hajóépítési terepet. A kormány ugyanis meg akar arról győződni, hogy a hadi-miniszter által kívánt torpedónaszádok és hadihajók egy részét tényleg el tudják-e Fiumében készíteni.

— **Tolsztoj véleménye Shakespeare-ről.** Érdekes intimitások beszél *Dimitry Mereykovszky*, neves orosz költő, aki most Bécsben tartózkodik a jasznaja-poljánai nagy remetéről. Mielőtt Bécsbe jött, meglátogatta Tolsztojt Jasznaja-Poljánában és örömmel látta, hogy kitűnő egészséghen van. Éppen egy nagy essait fejezett ki Shakespeare drámaíróról. Vagyis inkább e drámák ellen, Nem szereti a drámaírókat. Rossz néven veszi tőle, hogy nem kedveli a tömeget, hogy hősei mindig arisztokraták és hogy a munkás, ha ugyan szerepel, mindig nevetséges szerepet játszik műveiben. Különb Tolsztoj antipathiái rendszerint igen különösek. Nietzsche például ügyes tárcáirónak tartja. Most regényt ír I. Miklós cárról, de sem ezt, sem a Shakespeare-essait nem fogja nyilvánosságra hozni. Hallani sem akar az olvasóközönségről, melynek izléset mélyen lesilyedinek tartja. *Gorkij* sikere például a legszomorubb jelensége — szerinte — az irodalmi izlés satnyulásának. Sokkal többre becsüli *Csehovot*, akit különben Oroszországban általában többre becsülnék, mint *Gorkijt*. *Mereykovszky* mellesleg megjegyzi, hogy nem tartja valószínűnek, hogy *Csehov* a kelet-ázsiai harcterre menjen, mert beteg és semmi munkakedv nincs benne.

— **Az Országos Magyar Szövetség Vá-
ozott.** Az Országos Magyar Szövetség tegnap alakult meg Vácztott. A központból *Herzeg* Ferenc alelnök vezetése alatt *Berczik* Árpád, *Kossuthány* Tamás, *Jancsó* Benedek, *Herman* Antal és 15 választmányi tag érkezett. A pályaudvaron nagy küldötség élén *Tragor* Ignác takarékpénztári igazgató fogadta a vendégeket, kik magánfogtakon a felbomlózott városban át a városba hajtottak. A városháza közgyűlést termét az intelligencia és nagy hölgyközönség töltötte meg és a vidék nagybirtokosai közül is számosan voltak jelen. *Herzeg* Ferenc megnyitó beszéde után dr. *Jancsó* Benedek titkár az Országos Magyar Szövetség célját vázolta, mire dr. *Freisinger* Lajos kijelentette, hogy a város csatlakozik a mozgalomhoz. Ezután megalkotották a tisztikart. A szövetség kiküldöttel az alakuló gyűlés után a püspöki palotába hajtottak, ahol őket a püspök távollétében *Balázs* Lajos prelátnak fogadta. *Herzeg* Ferenc tolmácsolta a szövetség kérését, hogy gróf *Csáky* Károly püspök csatlakozzék a szövetséghez, mire *Balázs* prelátnak kanonok megígérte az egész egyházmegyei papság csatlakozását.

— **Tisztújítás az egyetemen.** Az egyetem mind a négy fakultásának tanári kara megtartotta tisztújító-ülését, amelyen megválasztották az 1904—1905. tanévre a dékánokat és kiküldték a rektorválasztókat. Az új dékánok és rektorválasztók a következők: a hittudományi kar részéről dékán: dr. *Kiss* János, rektorválasztók: dr. *Székely* István, dr. *Kanyarszky* György, dr. *Kiss* János, dr. *Karácsonyi* János. A jog- és államtudományi kar részéről dékán: dr. *Szentmiklósi* Márton, rektorválasztók: dr. *Kováts* Gyula, dr. *Concha* Győző, dr. *Szentmiklósi* Márton, dr. *Magyar* Géza. Az orvostudományi kar részéről dékán: dr. *Genersch* Antal, rektorválasztók: dr. *Dollinger* Gyula, dr. *Lenhossék* Mihály, dr. *Pertik* Ottó, dr. *Bókay* János. A bölcsészettudományi kar részéről dékán: dr. *Lóczy* Lajos, rektorválasztók: dr. *Török* Aurél, dr. *Medvezky* Frigyes, dr. *Mágócsy* Diétz Sándor, dr. *Szinnyei* József.

— **A szónokló igazgató.** A londoni Uj-színház igazgatója ugyancsak bebizonyította, hogy ért ahhoz, hogyan kell olajat önteni a tüzre. Ebben a színházban tegnapelőtt este a *Menyasszony és vőlegény* című vígjátékot mutatták be. A darab nem tetszett a közönségnek, amely az előadás közben is többször kifejezte rosszallását. Amikor az utolsó fölvonás után újra fölgördült a függöny, hogy a londoni színházak szokása szerint *Wyndham* igazgató beszédét intézzen a közönséghez, a karzat füttyölni és lármázni kezdett és sokan kiáltották, hogy az igazgató ne beszéljen. A népszerű igazgató várt, amíg a zaj lecsillapodott, aztán így szólt: — Bocsánatot kérek a jelenlévő hölgyektől az urak viselkedéséért.

A hölgyeknek ez tetszett, de erre a kijelentésre a láрма és tombolás újult erővel tört ki. Végre *Wyndham* bosszusan így szólt: — Ha vannak barátaim a karzaton, ki fogják dobni ezeket az embereket.

A karzaton erre vad verekedés támadt, amelynek nagysokára csak a rendőrség vetett véget.

— **Kitüntetett tanító.** Meleg ünneplésben volt része *Karós* Sámuelnek, a maglódi ágostai evangélikus iskola tanítójának abból az alkalomból, hogy most töltötte be működésének harminkekötödik évét. *Tóth* József tanfelügyelő lelkes beszéd kíséretében nyújtotta át a jubilánsnak a közoktatásügyi miniszter elismerő levelét. A környék előkelősei ajándékokkal halmozták el az érdemes tanítót, aki a tótajku vidéken buzgón szolgálja a magyarság ügyét.

— **Véres forradalmi zavargás.** Lembergől táviratozza tudósítónk, hogy Rigában a múlt héten nagy forradalmi zavargás volt. A zendülők és a rendőrség közt valóságos harc támadt. Három rendőr meghalt, öt súlyosan megsebesült, a zavargók közül ötven estek el és tizennyolcan súlyosan megsebesültek.

AGRARIA magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyárának vezérigazgatója.

Mezőgazdák különös figyelmébe. Tiszta acélnyag saját hámorainkból. Előérhetetlen tégelyacélekefeje. Páncélcél-kormánylemezek. Magasított acélc-
ekfeje. Porvédő kerékek. Acélgerendely. Csak kitűnő tisztított nyeregerettel bíró taligát szállítunk. Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelő-gépek terjedelmében ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdaság értékes felvilágosítást nyújt
— és díjmentesen küldetik. Ekogépjáratás terén legelső-rangú magyar gyártmány felállmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is
Rövidített levél cím: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycím: „Agraria” Budapest.

— Az orosz szentek jelentkeznek.

Vége az orosz csüggedésnek. A japánok bevehetik már Port-Arthurt, megverhetik Kuropatkin, a sok millió orosz azért bizalommal néz a jövő elé. Mert mit tehetnek ellene a közönséges földi halandók, mikor érdekében a szentek mozdultak immáron meg. A skeptikus, aki nem hisz a csudákban, olvassa el az orosz kereskedelmi táviró-ügynökségnek május 30-ikáról Karbinból keltezett sürgönyét, melyben szó szerint a következők olvashatók: „*Biztos forrásból* arról értesülünk, hogy azon a helyen, ahol a *Petrovavlovsk* elsüllyedt, a víz színén megjelent Szent Miklósnak a szentképe. Ezt a megbecsülhetetlen szentséget Pétervárra küldötték.” Így mondja ezt az orosz táviró-ügynökség és híreinek valódiságában már azért sem illik kételkedni, mert, mint jelzi, biztos forrásból merítette. De hogy már a szent Oroszországban is mennyire terjed a hitelenség, ezt érdekesen jellemzi az a körülmény, hogy nagyon sok orosz hazafi még a *biztos forrás* mellett sem tudott egészen megnyugodni, sőt, ami több, szemrehányásokat mérészel a kiváló szentnek tenni. Ezek az istentelenek ugyanis rossz néven veszik Szent Miklóstól, hogy miért mostan jelenik meg, miután a *Petrovavlovsk* elsüllyedt, miután 900 embere a tenger korlójai között aluszsa örök álmát? Ha már csudára szánta rá magát, miért nem előbb tette? Most 900 anya, nővér és feleség áldaná és Port-Arthur hajóit nem zárta volna a sárnga Togo kelepébe. Vagy ő tőle ijedt meg Szent Miklós is? És csak most mert megjelenni, mikor a vakmerő admirális kissé távolabbra húzódott hajóival? Ha így van, akkor a skeptikusok nem sokat várnak csudáitól, mert felteszik, hogy Port-Arthurban is csak akkor fog megjelenni, mikor már nem lesz ott orosz, aki higgyen benne.

— **Boda István merénylője.** A rendőrség hosszas szünet után újra foglalkozik a Boda levélhordó ellen elkövetett merénylet ügyével. A Teleki-téren, a zsidóvásáron ugyanis állítólag megtalálták a pénzeslevélhordó táskáját, amelyet a merénylő levágott a nyakából. *Siket* Traján postatanácsosnak egy pénzeslevélhordó jelentést tett, hogy ő a Teleki-téren, ahol a zsidóvásár-bódék vannak, meglátott egy levélhordótáskát, amelynek még a szíja is el volt vágva. Neki nyomban észbe ütött, hogy az a Boda táskája lehet és megvette. A tanácsos értesítette a dolgról a rendőrséget, amely azonnal elindult ezen a nyomon s eddig a következőket állapította meg: Közvetlenül a merénylet elkövetése után egy Csontoshoz teljesen hasonló külsejű ember jelent meg a nyugati pályaudvar ruhatárában és ott egy csomagot hagyott megörzés végett. Az illető többé nem jelentkezett s így a csomagot, mint gazdátlan tárgyat, a szokásos idő letelte után elárverezték. Az árverésen egy *Rebhuhn* Nátán nevű házaló vásárolta meg a táskát 45 krajcárért és eladta egy Teleki-téri zsidóvásárnak. *Bonis* rendőrfőfogalmazó magához hívatta Bodát, aki határozottan felismerte a táskában a sajátját. Ma szembesítették Csontos Mihályt a nyugati pályaudvar ruhatárával s valószínű, hogy most végre világosság derül a merénylet ügyére.

— **A margitszigeti rózsáünnep.** A Margitszigeten nagy élénkség van tegnap óta. Épül és szépül a nemzetközi sátorváros és a hatalmas diadalkapu a sziget bejáratánál. A szantóriumai alapot Alpár Ede, Gromon Dezsó, gróf Esterházy Mihály, Mechwart András, Melocco J. L., Ivánka Pál, Kabdebo Gergely, Lukács János, Meindl Gyula, Sélyey Pál és többen nagyobb adománygyal gyarapították. Az egykoronás belépőjegyek nemesak az ünnepélyre érvényesek, hanem a szigetre való belépésre is jogosítanak. — Vasárnap déli egy órától fogva hajónak csak külön belépőjeggyel lehet a szigetre jutni. Ez a belépő-és menet-téri jegy 1 korona 20 fillérért váltható a Dunagőzhajózási Társulat helyihajó-pénztáránál. A hidon át a szigetre menő közönség a hajón való visszatérésre érvényes jegyet a sziget hajóállomásain válthatja 30 fillérért.

— **Szerencsétlenség a király előtt.** Bécsből jelenti tudósítónk telefonon, hogy a mai tisztai távollagrátásnál, amelyen a király is megjelent, súlyos baleset történt. *Schneider* Rudolf a 10. hadtest-tüzérezred főhadnagya lebukott lováról s a paripa tovább száguldvá, levette lováról *Siegel* Károly tüzér főhadnagyot. *Schneider* főhadnagya csak jelentéktelenül sebesült meg, de *Siegel* főhadnagynak betört a bordája.

— **A nők az alkotmányban.** Berlinből táviratozzák: A nők szavazati jogáért harcoló második nemzetközi konferenciát ma délután nyitották meg. A gyűlésen a 84 éves amerikai *Suzan B. Antonia* asszony elnökölt. Dr. *Augsburg* Annita időközbe az ugyszólván minden kulturállamból összejött kiküldötteket, valamint a többi jelenlevőt. Beszédet mondott még *Antony*, *Catt* asszony és dr. *Schirmacher*, dr. *Kéthe*. Erre felolvasták a nők szavazati jogának elérése végett alapítandó világszövetség programját.

— **Halálozás.** Impozáns részvét mellett temették ma el özvegy hatvani *Deutsch* Bernátné, született *Weisz* Laurát. A fekete drapériával bevont gyászházban számos előkelőség jelent meg az elhunyt uriaszony végigtiszteletére. A temetésen a hatvani, sárvári és nagysárványi cukorgyárak tisztikara küldöttséggel képviseltette magát. Gyászbeszédet a halott fölött dr. *Kohn* Sámuel mondott, kiemelve, hogy a megboldogult nemes játékosága mindenha támasza volt a szegényeknek és ügyefogyottaknak. *Lazarus* főkéntor megható gyászéneke után díszes gyászkozsira tették a holttestet és kivitték a kerepesi-úti izraelita temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték.

Hegedűs Nándor nyugalmazott honvédszázados hatvanhat éves korában meghalt Budapesten.

— **Fenyő Sándort kiadták.** *St.-Gallen*ből táviratozzák: A lausannei szövetségbíróság tegnap délután tárgyalta *Fenyő* Sándor budapesti szerkesztő kiadatási ügyét. A szövetség államügyésze a kiadást ellenzte. Másfélórás tanácskozás után a bíróság *öt tagja* *Fenyő* Sándor kiadatása mellett, *öten* a kiadás ellen szavaztak. Szavazategyenlőség esete forogva fenn, az elnök szavazata a kiadást mellett döntött.

— **Mese egy örökségről.** A *Budapesti Tudósító* közli a következőket: Több magyar és külföldi lap egy két hónappal ezelőtt azt a hírt hozta, hogy *Reinhardt* vagy *Reinhardt* Miklós, aki állítólag magyarországi származású, Kelet-Indiában száználvan millió koronányi vagyona hátrahagyásával elhunyt és hogy örököseit keresik. Azt is jelentették a lapok, hogy a kalkuttai császári és királyi főkonzulátus e hagyatéki ügygel már huzamosabb idő óta foglalkozik. Most pedig illetékes helyről azt közlik velünk, hogy a Reinhardt-féle milliommós örökség után folytatott hivatalos nyomozás minden siker nélkül maradt; sem a kalkuttai főkonzulátusnak, sem az indiai hatóságoknak semmi tudomásuk nincsen e hagyatékról.

— **A nép bosszúja.** *Toulon*ból táviratozzák: *Toulon* egyik külvárosi templomának plébánosa nem akarta első áldozásra becsajítani azokat a gyermekeket, kik az iskolai ünnepség alkalmával az *Internationale*t énekelték. E miatt mintegy 1000 tintető megrohanta a templomot, *összezúzták a templomban lévő székeket és földre szórták a szobrokat.* Rendőrség és csendőrség lépett közbe a rend helyreállítására.

— **Letartóztatott zsaroló.** A rendőrség ma átkíserte az ügyészhez *Boros Brindusz* Mihályt, aki a Kápolnay-féle esetből kifolyólag meg akarta zsarolni *Spolarits* Györgyöt, a sütőiparostület elnökét. *Spolarits* — egy előbbi példán okulva — detektívet bújtatott el a lakásán, amikor *Boros-Brindusz* meglátogatta. Azon a címen kért pénzt, hogy elhallgattasson egyes lapokat, amelyek a pékmestereket támadni akarják. A detektíve azonban előléptek rejtekhelyükből s beakisérték a főkapitányságra. Az elzúllott ember egy tenkei ügyvéd fia, aki sikerkaszt s büntetésének kitöltése után került a fővárosba. Itt zsákhordó, majd ablaktisztító lett s érintkezésbe lépett a szocialistákkal, de azok is kidobták a körükből.

— **Siketné mák félvétele.** A siketné mák hevesvármegyei intézetébe a jövő iskolai évre tizenöt siketnéma gyermeket vesznek föl. A

felvétel iránti kérvények e hó végeig nyújtandók be. Bővebb felvilágosítással az intézet egri igazgatósága szolgál.

— **Általános sztrájk Aradon.** *Arad*-ról táviratozzák: Ma délelben csaknem valamennyi iparozsakma munkásai kimondották a sztrájkoló kömivesekhez való csatlakozásukat. A rendőrség és a katonaság figyelemmel kíséri a mozgalmat és megtette a legmesszebbmenő óvintézkedéseket a rend fenntartása érdekében. Délután 4 órakor az iparosmunkaadók értekezletre gyűltek össze, amelyen elítélték a munkásoknak a kömivesekkel való szolidaritását, egyben bizottságot küldöttek ki, hogy a munkásokat észre térítsék. A rendőrség az idegen munkások közül többet eltoloncoltatott és a város egyes pontjain katonai őrszolgálatot állított. Az Erdélyből hozott oláh kömivesek rendőri és katonai ortalom alatt dolgoznak. A nyomdák és egyes nagyobb ipartelepek rendőri karhatalmat kértek, hogy a fenyegető sztrájkolókkal szemben ortalalmazva legyenek.

— **Raiszuli.** Táviratainkban már hírt adtunk arról a vakmerő emberrablásról, melyet Raiszuli marokkói rablóvezér elkövetett, elfogván Mr. *Perdicaris* amerikai alattvalót, ami amerikai hajók intervencióját vonta maga után és még nagyon komoly következményekkel járhat. Raiszuli nagyon érdekes egyéniség. Évekkel ezelőtt *Arsila* környékén üzte jövedelmező mesterségét. Akkor elfogták és hét esztendeig ült a *magadori* börtönben. Mikor kiszabadult, újra toborozott vagy ötszáz főnyi bandát és csakhamar réme lett a vidéknek, úgy hogy a kereskedők miatta való félelmükben nem mertek többé a vásárokra járni. Persze az ottlők európaiak panaszkodtak a *tangeri* szultánnak, *Sid Hedis Mohamed el Torres*nek, aki küldött is *Arsilába* csapatokat. Csak hogy ezek nem jártak el eléggé erőlesen Raiszuli ellen. Megtörtént, hogy *Raiszuli* *jeggyerésen, csapatával együtt ott termelt a tangeri vásáron* és leült kávézni. Most, hogy *Perdicaris* elfogta, nagyon jó üzletet csinált, mert *Perdicaris*, aki görög származású amerikai ember, nagyon gazdag. Vannak külföldben, akik azt hiszik, hogy ennél az elfogatásnál az angol politikának is jutott szerep, mert Raiszuli szoros összeköttetésben áll *Bibi Carletonnal*, az *alkaszari* brit konzullal. Azt mondják, hogy ha az angolok okkupálják *Tangert*, Raiszuli fogják kinevezni basává.

— **Házasság.** *Weisz* Adolf eljegyezte *Zimmermann* Sárika kisasszonyt *Putnok*on.

— **Iskolai ünnep.** A Verő-féle leányiskolában, amely egyike a főváros legjobb magánintézetének, tegnap a III. polgári osztály növendékei iskolai ünnepet rendeztek. Szavaltak, színelőadást tartottak és előképeket mutattak be a fiatal lányok és ügyességükkel, bájos buzgósságukkal, meg a tanítás gondosságát tükröző intelligenciájukkal pompás kis hangversenyt produkáltak. A szószámu, díszes közönség alig győzte tapssal. *Hartmann* Lujza, *Back* Etel, *Mandl* Berta, *Singer* Teresi, *György* Steffi, *Fürst* Aranka, *Löffler* Alice, *Weisz* Eteka, *Fleischmann* Paula, *Beck* Erzs, *Velwart* Lenke, *Kuffler* Jolán, *Wellisch* René, *Lengyel* Margit, *Klein* Böske, *Schanzer* Olga, *Grossmann* Ella, *Engel* Olga, *Spitzer* Jolán, *Salvendy* Frida és *Buchwald* Juliska voltak részt az előadás sikerében. *Verő* Adélnak, az intézet kiváló vezetőjének, tanítványai meleg óvációk közben óriási babérokort nyújtottak át.

— **Társas kirándulás.** Az *Egyesült Villamosági Részvénytársaság* dal- és önképző-köre tegnap kedélyes kirándulást rendezett. Hajón ment a vidám társaság *Visegrádra* és ott a legleleményesebb társasjátékok után főlzárandozóltak a híres visegrádi romhoz. A kirándulócsapat estig maradt együtt pompás hangulatban.

— **A Gyermekkertegylet ünnep.** A Fővárosi Szegény-Gyermekkert-Egylet e hónap 5-ére tervezett rózsáünnepélyét e hónap 12-én, vasárnap tartja meg az Allaikert területén. Az 5-ére kiadott jegyek 12-én is érvényesek.

— **Ös-Budavára** idei szezonja a legfényesebb az összes eddigi szezonok között. Különösen látogatja a közönség a nagy variété színpadot, amelyen szenzációs attrakciók lépnek

Nyaralók részére
Csak rövid ideig!

a legfinomabb és legértesebb zománc főzőedény 1 kiló 70 kr. és összes könyvaberendezések

Fried Lajosnál
KERÉPESI-ÚT 57. sz.
(„Munkácsy-kávéház mellett.)

hatalian olcsó árban beszerzhető míg a nagy készlet tart.

fel. Most az új attrakciónak, *Georges és Gusztí Edler* stájer alpesi jeleneteinek van óriási sikere. A közönség minden este zajos tapsokkal jutalmazza a gyönyörű hangú énekesnőt. Nagy tetszésnek örvend még mindig a *Johnson és Dean* négerpár és a *Manhattan*-csoporth. A *Folies Comiques*ban még egyre adják a *Kis Garnizonból* című kacagató bohózatot, amelyben *Aalbach* mulattatja a közönséget. Nagy sikert aratott a *Toreador*, az új magyar bohózat is. Szombaton és vasárnap nagy ünnepek lesznek. Vasárnap délután a varietében fellép az egész szenzációs műsor, közte a *Titokzatos ház* című spirituális paródia, amely különösen a gyermekeket ejti bűvületbe. Fellép ezenkívül a négerpár és az Edler-pár is.

Az inzultált külügyminiszter.

Budapest, június 3.

Oroszország határain túl is nagy feltűnést kelt *Lamsdorff* orosz külügyminiszternek esete, akit, mint egy mai hírünk már jelentette, *Dolgoruki* herceg fényes nappal, sok száz ember szemeláttára arculcsapott. Gróf *Lamsdorff* a cár legkedveltebb emberei közé tartozott, mégis nagyon valószínű, hogy a súlyos inzultus lehetetlenné tette őt felelősségteljes állásában, annyival is inkább, mert az orosz közvélemény, amely nem lelkesedik a keletázsiai vérontásért, az ő szerencsétlen politikáját okozza azokért a megaláztatásokért, amelyek most Oroszország fegyvereit és presztízst az ázsiai harcra érik. *Dolgoruki* herceg Oroszország legelőkelőbb főúri családjának nevét viseli, ő maga természetes fia *II. Sándor* cárnak, anyja pedig *Dolgorukova Jurjevskaja Mihajlovna Katalin* hercegnő, előbb szeretője volt *II. Sándor* cárnak; majd mikor *Mária* cárné meghalt, a cár felesége lett. *II. Sándor* emlékezetes halála után a hercegnőnek távoznia kellett Oroszországból és ekkor a hazátlaná lett cári hitves *Victor Laferté* álnév alatt Genfben szenzációs leleplezéseket adott közre *II. Sándor* intim életéről és haláláról.

Dolgoruki herceg azonos azzal az emberrel, aki két évtizeddel ezelőtt, Bulgáriába menet, ott a cár küldöttének vallotta magát és a bolgár trónra pályázott.

Egy újabb pétervári távirat szerint gróf *Lamsdorff* inzultálása úgy történt, hogy amikor a külügyminiszteri palotából kilépett, rávetette magát *Dolgoruki* herceg s öklével többször arca és háta ütötte. A jelenetet semmiféle szóváltás nem előzte meg. A palotából kisiető szolgák elfogták *Dolgoruki* herceget s a rendőrségre vitték. A jelenetnek nagyon sok tanúja volt, néhány szemtanu azt állítja, hogy gróf *Lamsdorff* távozásakor egészen ki volt keelve színeből, s úgy látszott, mintha *Dolgoruki* herceggel nagyon izgalmas jelenete lett volna. *Dolgoruki* a rendőrségen azt vallotta, hogy gróf *Lamsdorff* politikája miatt verte meg és lehetetlenné akarta tenni, hogy ez az ember tovább is megmaradhasson állásában. Az esetről és részleteiről semmiféle hivatalos értesítést nem adtak ki. — *Cárszkoje-Szoloban* a cár elnöklésével tanácskozás volt, amelyen ezt az esetet tárgyalták. A tanácskozás után a cár magához hívatta *Muraviev* igazságügyminisztert, akit, hir szerint, már a legközelebbi napokban külügyminiszterré fog kinevezni.

Dolgoruki régebben a gárdauszárezredben szolgált, ahol jelentékeny vagyonát és feleségének hozományát elkártyázta. E miatt kénytelen volt tisztangárjól lemondani s attól fogva csalással és szédélgéssel tengette életét. Oroszország több városában kalandos életet folytatott és csalásai és botrányai még a bíróságokat is foglalkoztatták. Különösen Bulgáriában vonta magára a rendőrség figyelmét. A herceg las-

sankint egészen elzúllott s Pétervárra visszakerézve, nagyállásu emberekhez, köztük gróf *Lamsdorff*hoz fordult kolduló levelekkel. Nemrég arra kérte gróf *Lamsdorff*ot, hogy rangjához illő állást adjon neki. *Lamsdorff* ezt a kérést elutasította s *Dolgoruki* különösen azért akarta magát megbosszulni.

Pétervár, június 3.

Dolgoruki herceg merénylete gróf *Lamsdorff* ellen kinos feltűnést kelt, noha köztudomású, hogy az személyes bosszu műve. A pánszlávok az utóbbi időben hevesen agitáltak *Lamsdorff* ellen s azért Pétervárot azt hiszik, hogy a pánszlávok kiszemelték a merénylet elkövetésére *Dolgoruki* herceget, mint egyik vezér-emberüket. A pánszlávok elkezeredetten gyűlölik *Lamsdorff* külügyminisztert. Az ellenségeskedés jóval a háború kitörése előtt kezdődött s az orosz-osztrák-magyar Balkán-szerződésnek létrejötte miatt még fokozódott. A kelet-ázsiai háború sok szomorú eseményét a pánszlávok a külügyminiszter-ellenes agitációra használták ki. Gróf *Lamsdorff* nem törődött ezzel, mert elégtételnek tekintette a cár határtalan bizalmát. Annyi azonban bizonyos, hogy ha ez a támadás *Lamsdorff*nak állásába fog kerülni, akkor utódja olyan államférfiu lesz, aki rokonszenves a pánszlávoknak.

SZINHÁZ, ZENE

**** Operai növendékek vizsgálata.** Az Országos magyar zeneakadémián ma vizsgáztak az operai tanfolyam I. és II. éves növendékei. Különböző dalművekből adtak elő kisebb-nagyobb részleteket és az iskoláztatás eredménye általában kitűnőnek mondható. *Abrányiné* növendékei közül *Cséry* Ilona és *Schmotzer* Irén vizsgáztak igen szép sikerrel. *Cséry* Ilona a Fekete dominóból *Angela* kupléját és az arragonézt énekelte kellemes hangon, élénk temperamentummal. *Játéka* bátor és tánca grációzus. Vig operákban, operettekben nagyon jól meg fogja állani a helyét. *Schmotzer* Irén a *Rómeo és Julia* kettősében aratott zajos tetszést hangjának a meleg szépségével és poétikus, bensőséges előadásával. Ezt a nemes organumot a mostani kitűnő képzés elsőrangúvá fejlesztheti a nagyobb operai feladatok számára. *Maleczkyné* növendékei közül különösen *Sándor* Erzsébet, *Halász* Elemérné és *Zwickler* Margit figyelemreméltók. *Sándor* Erzsébet hangja bravurosan szárnyalt a Rozináriában, de sarkalni kellene a kisasszonyt, hogy több lelket, megkapóbb kifejezést öntsön az énekébe. *Halász* Elemérné a *Tannhäuser*-részletekben és *Zwickler* Margit Szilágyi Erzsébet nagy áriájában tündette ki erős, hatalmas organumát. Idővel mindkettőre szép jövő várhat a komoly, patétikus operák drámai szerepkörében. *Sik* József növendékei közül különösen a férfiakat dicsérhetjük. *Eder* Gusztáv bass-baritonjában sok a nemes érc, *Pajor* Ödön bariton hangja meleg és hajlékony. A *Granadai éji szállásból* vett áriát hatásosan énekelte *Arányi* Adrienne művészi hegedűkísérettel.

**** Népszínház.** A *Szalmaözevgy* bemutatója a jövő hét péntekén lesz a következő szereposztással: Paul Jolimont — Szirmai Imre, Pouleon — Kovács Mihály, Baligan — Pintér Imre, Magloire — Deli, Val Pluchet — Pázmán, Pivokan — Ujvári Károly, Justin — Rusznyák, Edith Harrisson — Dóry Margit, Lobardelné — Hegyi Aranka, Louise, Paul felesége — Szécsi Rózsi, Sophie — Kápolnai Irén. — Holnap, szombaton a *Bob herceg*, vasárnap a *Kalinka grófnő* kerül színre.

**** Kúry Klára és Fedák Sári utolsó fellépésel.** Az *En, te, ő!* két kiváló piramondánja: *Kúri* Klára és *Fedák* Sári még csak háromszor lép föl együtt a *Királysínházban* és pedig: szombaton, vasárnap és hétfőn. Az utolsó fellépésük összeesik *Terrasse* nagyszerű operettjének a 25-ik előadásával, amelyen a

primadonnákat e ritka alkalomra való tekintettel, ovációkban fogják részesíteni. Mindahárom előadáson és az utána következőkön résztvevő *Németh* József és a bemutató-előadás összes nagy sikert aratott többi szereplője.

Nyíltér.

Venus természetes legerősebb szénsav és tartalmú **Lithion** forrása. Közművelészet
Kézdí-Polyáni székely forrás
Hatásos szer vérszűzlet, vizeleti nehézségeknél, rheuma, csusz, czukor valamint katarrhus és emésztési zavarok ellen.
Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapest.

Ideal IRÓGÉP
azonnal és állandóan látható írással! Prospektust és írásmintát küldenek:
Schott H. és Donnath Bpest, Erzsébet-körút 1. Telefon 62-45.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

***. Bánat** *Bob Adams*ért. Bécsi tudósítónk táviratozza, hogy *Bob Adams*ért a *Königs-warter*-istálló derby crackjeért tulajdonosa ma déli tízenkét óraker bántatott jelentet.

***. Az angol kancadij.** A derby után ma az angol kancák nagy klasszikus versenyére került a sor Epsomban. A kancadij pályázói közül erősen kimagaslott *Pretty Polly* s fogadást más lóra jóformán nem is kötöttek, mint reá. Az eddig még veretlen kancá meg is felelt a várakozásoknak s könnyű győzelmet aratott négy ellenfelén. A részletes eredmény a következő:

The Oaks. Távolság 2400 méter. Loder ör nagy *Pretty Pollyja* (lov. Lane W.) első, *Wickers* (lov. Cannon K.) második, *Fiancée* (lov. Watts) harmadik, azután *Rosalba* és *Mindred*. Könnyen 3 hosszal nyerve. Fogadások: 100:8.

Bécsi versenyek.

— Nyolcadik nap. —

Bécs, június 3.

A holnapi versenynap programján ugyancsak meglátszik, hogy közvetlen a derby előtt állunk. Egyetlenegy jobban dotált futam sem szerepel s ha mégis érdekesnek ígérkeznek a holnapi futamok, az főleg az egyes versenyekben leadott szépszámu nevezéseknek tulajdonítható. A legtöbb érdeklődésre a 3200 méteres *Buccaneer*-verseny tarthat számot, melyben néhány jóklasszisu idősebb lovunk mérkőzhet. *Mi Monte Christo*nak adjuk az első esélyt *Nunquam dormio* ellen, de ugyancsak nagy munkát kell végeznie, hogy a *Trautmannsdorff*-lovat megverje. Az egyes futamokra a következőket jelöljük:

- I. *Példa*—*Donald*.
- II. *Fergola*—*Thérèse Raquin*.
- III. *Sommerfrische*—*Scaronimolo*.
- IV. *Monte-Christo*—*Nunquam dormio*.
- V. *Malupri*—*Mindjárt*.
- VI. *Hastmann*—*Müle de Déols*.
- VII. *Ismerős*—*Kincs*.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Felmentett testvérgyilkos. *Nagy-Kaniszaróli* táviratozzák: *Deutsch* Miksa 19 éves magánhivatalnok 1903. december 29-én moriummal elaltatta gyógyíthatlan kórságban szenvedő 9 éves fivéré, azután agyonlőtte és minthogy maga is gyógyíthatatlan betegnek hitte magát,

Amatőr fényképezészek figyelmébe.

Teljesen díjtalanul, legkiválóbb műszerekkel berendezett műterem, laboratórium, másoló terem áll egész napon át az amatőr urak rendelkezésére, oktatás is adatik a fényképezést minden ágában, lemezek előhívásának, másolásának és mindenféle fényképezési munkák elvégzésére elfogadjának. Mindenféle fényképezési eszközök, különösen a **BIENEFELD** fényképezési megvételnek és cseréltetnek. Budapest, Kisdiófa-utca 16.

önmagára emelte a revolvert, de a fegyver kiesett bna kezéből. Megható bucsulevelekben a szülők könnyebb boldogulását adta tetteinek okául, mert a gyógykezelésre a szülők anyagi romlásukat okozó áldozatokot hoztak. Noha gyilkossággal volt vádolva, súlyos betegségére való tekintettel, szabadlábban hagyták. A nagy-kánizai királyi törvényszék mint esküdtbíróság ma tárgyalta az ügyet és az ügyész csak szándékos emberölésért kérte megbüntetését. Az esküdték nem bűnösnek nyilvánították Deutsch Miksát, mire a törvényszék felmentette. Az ítéletben az ügyész is megnyugodott.

A vasuti sztrájk.

— A tizenhárom-bizottság pöre. —

Budapest, június 3.

A nagy gazdasági forradalom, amely hat hete váratlan hirtelenséggel megállított Magyarországon minden vonatot, amely hat nap alatt milliós károkat okozott, a világ-hírű magyar szenzáció, a vasutas-sztrájk: ma már bírói peranyag. A sztrájkbizottság tagjai ma álltak a pártatlanul ítélező, független bíróság elé, hogy feleljenek a mozgalom irányítása során elkövetett cselekedeteikért. Hivatalos hatalommal való visszaélés büntetésével vádolja valamennyiüket az ügyesség. A sztrájkbizottság tagjai többé-kevésbé egyöntetű vallomásokban védekeztek. A védelem is, a vádlottak is különösen arra vetnek súlyt, hogy a vasutas nem közhivatalnok. A nagyméretű peranyag pár napig alapos munkát ad a büntetőtörvényszéknek.

Az április 19-ikén este kitört vasutas-sztrájk ötödik napján, 23-ikán tudvalevőleg Rudnay Béla rendőrfőkapitány feloszlatta a sztrájk-tanyát és felségsértésért letartóztatta Sarlay Jánost, a sztrájk legexponáltabb vezéré. Az ezt követő napon a többi sztrájkvezető, névszerint Seide Arthur zágrábi főellenőr, Lorber József fumei hivatalnok, Janovics Miklós fumei hivatalnok, Kósa Lajos zágrábi hivatalnok, Margulit Kálmán nyugalmazott ellenőr, Veréb Mihály kocsi-rendező, Komlós Manó zágrábi segédmérnök, Patince Lajos budapesti hivatalnok, Breuer Ferenc budapesti hivatalnok, Kardos Antal kocsi-rendező, Turcsányi Pál hivatalnok, Kacsó Gyula gépvezető és Faludy József budapesti állomásfőnök is vizsgálati fogságba került s a királyi tábla határozata folytán csak május negyedikén nyerték vissza szabadságukat. Midőn a vizsgálóbíró befejezte a vizsgálatot, a királyi ügyesség hivatali hatalommal való visszaélés büntette miatt emelt vádat ellenük s indítványozta, hogy közvetlen idézéssel állítsák őket a törvényszék elé.

A büntető-törvényszék vádtanácsa az ügyészi indítvány értelmében a tizenegy vasutast vád alá helyezte s mára tüzte ki ügyükben a főtárgyalást. Megidéztek tanuképp való kihallgatásra Vörös László országos képviselőt, aki a sztrájk-kozáknál és a kormánynál a béke érdekében sokat fáradozott, továbbá Dobieszky Sándor képviselőt és még vagy huszonöt tanut.

A főtárgyalást Oláh András törvényszéki bíró vezette. Szavazóbírák voltak: Füzesséry Zoltán és Horváth Sándor. A vádhatóság képviselőiben Gesztí Andor kir. ügyész jelent meg, a tizenegy vádlottat a következő ügyvédek védik: Eötvös Károly, Györffy Gyula, Polónyi Dezső, Bakonyi Samu, Vázsonyi Vilmos, Lengyel Zoltán, Benedek János, Baracs Marcell, Gál Jenő, Miklós Gyula, Pollacsek Sándor, Rács Dezső és Landler Jenő. A védők részére fenntartott hely ezuttal szüknek bizonyult, az elnöknek intézkednie kellett, hogy egy hosszú asztal és székek helyezzenek el szemben az ügyvédek számára. E rendelkezés folytán a kilenc órára kitűzött tárgyalást csak tizkor kezdték meg. A terem ekkorra már megtelt érdeklődő közönséggel, akik között föltűnést keltett a sztrájk-bizottság elnöke, Seide Arthur vádlott, kinek kabátján három rendjel csillogott. Sokan megfigyelték Sarlay Jánost is, a nyugati pályaudvar volt helyettes főnökét, ki előkelő pozícióból jutott a vádlottak padjára.

A vádlottak.

Az elnök azzal a figyelmeztetéssel nyitotta meg a tárgyalást, hogy a közönség tartózkodjék a tetszés vagy nem tetszés nyilvánításától, majd a védőügyvédekhez s a felekhez szólt:

— Arra kérem önöket, hogy a politikát hagyjuk távol ettől a tárgyalástól. A politika nem való ide s ha azzal foglalkoznánk, könnyen fölkelhetnők a szenvedelmeket s ezzel megnehezülne a bíróság helyzete. A bíróságnak föltétlen szüksége van arra, hogy nyugodtságot megtarthassa.

A vádlottakat szólította ezután az elnök s egyenként az általános kérdésekre hallgatta ki.

Sarlay János 47 éves ág. ev. vallású, budapesti állomásfőnökhelyettes. Seide Artur 55 éves római-katolikus vallású, zágrábi főellenőr. Lorber József 38 éves izraelita vallású fumei hivatalnok, érettségít tett s szaktanfolyamot végzett. Janovics Miklós 44 éves, görög-keleti vallású, fumei vasuti hivatalnok, érettségít tett és szaktanfolyamot végzett. Kósa Lajos 36 éves, ev. ref. vallású, zágrábi vasuti hivatalnok párbajért nyolc napra volt elítélve. Margulit Kálmán 42 éves, izraelita vallású, nyugalmazott ellenőr, realiskolai érettségít tett. Veréb Mihály 33 éves, római-katolikus vallású, kocsi-rendező, négy elemít végzett. Komlós Manó 38 éves, izraelita vallású, zágrábi segédmérnök. Patince Lajos 36 éves, római-katolikus vallású hivatalnok, gimnáziumi érettségít tett. Breuer Ferenc 42 éves, izraelita vallású hivatalnok, érettségít tett. Kardos Antal 36 éves, római-katolikus vallású kocsi-rendező, négy elemít végzett. Turcsányi Pál 39 éves római-katolikus vallású hivatalnok, szaktanfolyamot végzett. Kacsó Gyula 36 éves római-katolikus vallású gépvezető, két középiskolát végzett. Faludy Jenő 39 éves, római-katolikus vallású anyagföldi állomásfőnök, kereskedelmi érettségít tett. Tiszti rangjáról április 29-én, közvetlenül a letartóztatása előtt, lemondott.

Most konstatálja az elnök, hogy a megidézett tanuk jelen vannak. A védők Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter, Láng Lajos volt miniszter és gróf Batthyány Tivadar képviselő megidézését is kérték, a törvényszék azonban ezt megtagadta.

Felolvasták ezután a terjedelmes vádiratot, melyhez elsőnek Vázsonyi Vilmos szólt. Kijelenti, hogy a vádlottak mindég tagadták, mintha ők sztrájkra izgattak volna, s azt is mondja, hogy a vádlottak büntességüket soha sem ismerék be. Azért tartja szükségesnek ezt hangsúlyozni, mert a vádirat határozott formában kiemeli, hogy a vádlottak beismerték büntességüket. Ez alapon történt a közvetlen idézés s ő ez ellen tiltakozik. A tárgyalás megtartása ellen nincs kifogása.

Polónyi Géza, Faludy védője, illetékességi kifogást tesz, dr. Lengyel Zoltán a tárgyalás elhalasztását s a vizsgálat kiegészítését indítványozza.

Az ügyész sajnálattal látja, hogy a védők nem szolidárisak minden tekintetben. A cselekmény Budapesten folyt le, itt működött a sztrájkbizottság, Polónyi Géza kifogását nem lehet figyelembe venni.

Dr. Györffy Gyula: Tudomásul veszi az ügyészeknek a védők szolidaritására nézve tett aposztrófálását. Megjegyzi azonban, hogy ő nem az ügyész kedvéért szolidáris védőtársaival, hanem védené érdekében.

A törvényszék ezután Faludy Jenőre nézve is megállapította a saját illetékességét s azt a kérelmet, hogy a tárgyalást elnapolják, elutasította.

Először Sarlay Jánost hallgatta ki az elnök. — Hallotta a vádat, bűnösnek érzi-e magát?

— Nem, mert nem bujtottam föl soha senkit.

— Az kétségtelen, hogy ön kezdetől fogva résztvett a mozgalomban. Milyen minőségben vett részt?

— Mint a 72-es bizottság tagja, melynek célja sérelmeinknek írásba foglalása s a kormány elé való terjesztése volt.

— Mit reméltek a huszadiki nagygyűléstől?

— Hogy a vidékről feljött kartársak itt kibeszélik magukat s aztán hazamennek.

— A sztrájkbizottságunk mi volt a célja?

— Tudtommal az, hogy a béke érdekében a kormányral tárgyaljon.

— Nem az volt a célja, hogy a sztrájkot bizonyos irányba vezesse?

— Nem.
— De valami befolyása csak volt a sztrájk-bizottságnak a tömegre?
— Csak a rend fenntartása, egyéb semmi.
— Nem gondolja, hogy ha önök nem szervekednek, akkor az egész tömeg szétoszlott volna?

— Mi abban a meggyőződésben élünk, hogy ha megtartjuk a nagygyűlést, a nyugalom helyreáll.

— Mit tud ön a sztrájk kiütését jelentő táviratokról?

— Semmit.
Az elnök fölmutat egy nyomtatott cédulát, melyet a sztrájk alatt a vasutasok közt terjesztettek, s azt a kérdést intézi a vádlotthoz, hogy nem volt-e része ezeknek a céduláknak a terjesztésben.

Sarlay: Én bizva a magyar bíróság önzetlenségében és méltányosságában, nem bocsátkozom a részletes kérdésekbe.

— Kivel tárgyalt ön mint a sztrájkbizottság tagja?

— Tárgyaltam Hieronymi ő excellenciájával, Vörös Lászlóval, Hoek Jánossal s másokkal.

— Vörös Lászlóval mint a kormány bizalmi emberével tárgyaltak?

— Igen.

— Nagy volt köztük a differencia?

— En erre szintén nem felelek s kérem, tessék engem a további kihallgatás alól fölmenteni.

— Miért nem jött létre a béke?

— Mert a tömeg nem fogadta el a kormány föltételeit.

— És mért nem fogadta el?

— Mert a kormány nem nyújtott azokra garanciát.

A vádlott a kihallgatása további folyamán kijelenti, hogy maga a miniszter kérte őket, hogy maradjanak tovább a mozgalom élén, mert csak ő általuk tud a tömegre hatni.

Dr. Györffy Gyula indítványozza, hogy az elnök a következő három kérdést intézze a vádlotthoz: 1. Figyelmeztette-e Vörös László, hogy a sztrájk büntetendő cselekmény? 2. Mondotta-e valakinek a vádlott, hogy akár sztrájkba menjen, akár a munkát tagadja meg? 3. Mivel igazolta magát Vörös László, hogy ő a kormány megbízottja?

A vádlott az elnök kérdésére kijelenti, hogy vele Vörös László mint magánember tárgyalt, hogy Vörös őt arra, hogy a sztrájk büntetendő cselekmény, nem figyelmeztette s hogy ő senkit a munka abbahagyására nem bízottat.

Lorber József kihallgatása következett. Kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert ő a szolgálatát nem tagadta meg, miután már akkor föl volt függesztve. Nem érzi magát bűnösnek másodsor azért, mert ő nem tartotta magát közhivatalnoknak, miután soha sem esküt, sem fogadalmat nem tett.

— Volt önnek engedelme arra, hogy a helyét elhagyja?

— Az nem volt.

— Résztvett a sztrájkbizottság ülésén?

— Én a bünvádi perrendtartás alapján kérem, tessék engem a további kihallgatástól fölmenteni.

— Erre joga van. De figyelmeztetem, hogy ezzel esetleg megfosztja magát a védelem eszközeitől.

— Kérem, én viselem a hallgatásom következményeit.

Az elnök kijelenti, hogy azért ő a kérdéseket fölteszi, a vádlottnak joga van a feleletet megtagadni.

Dr. Baracs Marcell: Az elnök nem tehet föl több kérdést, ha az nem kíván vallani.

Az ügyész megjegyzi, hogy a vádlott csupán saját védelme szempontjából tagadhatja meg a vallomást, tanu minőségében azonban nem.

Több védő: Ez a tanukra való szakasz!

Az ügyész: Bocsánatot kérek, akkor az urak nem ismerik a törvényt.

Erre a megjegyzésre nagy zaj támadt a védők sorában, melynek az elnök tapintata vetett véget. Kijelentette, hogy a kérdés feszegetése fölösleges, mert ő több kérdést nem intéz a vádlotthoz.

„Operett . . .“

Turcsányi Pál kijelenti, hogy ártatlannak tudja magát, mert ő soha sem volt közhivatalnok, össze nem beszélt senkivel, föl sem bujtott senkit s így az egész eljárást sérelmesnek tartja.

Az elnök: Hát ön nem tekinti magát államhivatalnoknak? Hiszen most is az állammal akarták fölemeltetni a fizetésüket.

— Nem az állammal, hanem a gazdánkkal, a kincstárral.

— Mikor a sztrájkbizottságban résztvett, tudatában volt annak, hogy büntetendő cselekményt követ el?

— Kérem, sztrájkbizottság nem is volt, hanem volt egy tizenhárom-bizottság, mely kereste a kibontakozást.

— Tudja, mi idézte elő a sztrájkot?
— Az a végtelen elégtelenség . . .
— Küldött ön a sztrájk kiütésekor táviratokat?

— Küldtem.
— Van itt két kiáltvány, egy vörös és egy zöld cédula. Annak a kibocsátásában ön is résztvett?

— Föltétlenül. De az más eljárás alá tartozik.

Vászonyi Vilmos látja, hogy az elnök előtt egy nagy csomó távirat fekszik. Kérdi, honnét kerültek ezek ide?

Elnök: Az ügyészségtől.

Baracs Marcell: Titkos dossziék!

Vászonyi: Cabinet noir!

Geszti ügyész (a védők felé): Operett!

Baracs: Igen, operett, de ön benne a bohóc!

Vászonyi (az ügyész felé): Önök a marionettek, akik úgy táncolnak, amint felülről rángatják!

Elnök: A védő urakat ezekért a kifejezősekért rendreutasítottam!

— Tessék az ügyészt is rendreutasítani!

Elnök: Ehhez nincs jogom!

A törvényszék ezután határozathozatalra vonult vissza, hogy döntsön a fölött, vajjon helyt ad-e a védelem ama kérelmének, hogy a bíróság a kérdéses táviratokat mellőzze. Szünet után elnök megnyitván a tárgyalást, kihirdeti, hogy a törvényszék addig, amíg a kérdéses táviratokat az ügyész a vád cöljaira nem akarja kihasználni, nem látja szükségesnek, hogy a védelem kifogása tárgyában állást foglaljon.

Margulit Kálmán kihallgatása következett ezután.

Az elnök: Bünyösnek érzi-e magát?

— Nem. Hivatalos hatalmammal nem éltam vissza, mert szolgálatomat 1903-ban fölmondtam. A tizenhárom-bizottság tárgyalásaira vonatkozólag a vallomást megtagadta.

Ezután Seide Arturt hallgatták ki. Bünyösnek nem érzi magát ő sem, mert a szolgálatot nem tagadta meg és másokat sem bujtott föl erre. Ő is engedelem nélkül jött Zágrábról Budapestre. Háromezer vasutas megítézéséből elnök volt és tisztelő járó kötelességének tartotta a gyűlésen megjelenni.

Következik Joannovits Miklós kihallgatása. A szolgálatot betegség miatt nem tagadhatta meg. Engedelmet a feljövételre nem kért.

Kósa Lajos az utolsó vádlott, akit a déli előtt folyamán kihallgattak. Szolgálatát nem tagadta meg, közhivatalnoknak nem tartja magát. Már néhány kérdés után megtagadta a választ, az elnököt különben is nehezen tudja megérteni, mert nagyot hall. Elmondja, hogy mit mondott a miniszter, amikor nála jártak.

Az elnök a tárgyalást háromnegyedkét-kör félfiggesszette és folytatását délután négy órára tűzte ki.

A délutáni tárgyalást fél 5 órakor nyitotta meg az elnök Veréb Mihály kihallgatásával.

— Ön azzal van vádolva, hogy hivatali kötelességét nem teljesítette, sőt másokat bujtogatott, hogy a szolgálatot hagyja abba, bünyösnek érzi-e magát?

— Nem. Én magam sem tagadtam meg a szolgálatot, sem másokat nem bujtogattam.

— Hol van ön alkalmazásban?

— A rákosi rendezőpályaudvaron.

— Milyen minőségben vett ön részt a mozgalomban?

— Mint a máv. szolgazemélyzet elnöke.

— Mire irányult a működése?

— Én a március 6-iki gyűlésen csak azt panasztam el, hogy nekünk a terhes szolgálatunkért havi 22 forint jár. Ebből kell nekem 7 tagu családot eltartanom. Ezt különben magának a méltóságos elnökgazgató urnak is elpanaszoltam előzőleg.

— De adatok vannak arra, hogy ön sztrájkra izgatott.

— Én sohasem izgattam senkit, sőt még engem támadtak meg a kartársaim, mikor hazamentem a március 6-iki nagygyűlésről, hogy miért mondtam 22 forintot, holott nekik 14, 16, 18 forint havi járandóságuk van.

Komlós Manó mérnök azt valja, hogy a bizottság tanácskozásiban elment a legszélsőbb határokig, hogy a békés megegyezést létesítse.

Potinceza Lajos szintén nem érzi magát bünyösnek s kéri, hogy az elnök olvassa fel azt a bizonyítványt, amelyet az állomásfőnöke állított ki a számára, s amelyben igazolva van, hogy Potinceza 20., 21., 22. és 23-án mindennap megjelent a pályaudvaron.

Breuer Ferenc szintén nem érzi magát bünyösnek, mert sohasem tekintette magát közhivatalnoknak, sem olyant el nem követett, ami — véleménye szerint — büntető cselekménynek lett volna minősíthető.

Elnök: Ismerteti gróf Batthyány Lajos nyilatkozatát, mely szerint a gróf kijelentette, hogy Breuer a legelkezdőbb híve volt a békének.

Geszti ügyész a nyilatkozat ismertetése miatt semmisségi panaszt jelentett be.

Elnök: Csodálkozom, hogy az ügyész ur az előbb Potincezára vonatkozó nyilatkozat,

illetve bizonyítvány felolvasásánál nem tiltakozott, most pedig tiltakozik.

Kardos Antal szintén tagadja bünyöségét.

— Ön megtagadta a szolgálatot?

— Dehogyan is tagadtam meg. Április 19-én szabandapos voltam, 20-án pedig már a 182-es órháznál nem eresztettek be a pályára a rendőrök.

— Nem izgatott ön senkit a sztrájkra?

— Nem én senkit sem.

Kacsó Gyula nem érzi magát bünyösnek, mert nem tekintette magát soha sem köztisztviselőnek, továbbá mert soha sem izgatott és bujtogatott senkit. — Tagja volt a 13-as bizottságnak, ott volt szombat éjjel 2 órakor a miniszternél is, akinek beszédét fölvettem, amely, ugymond arra hívott fel bennünket, várjunk másnap délutánig a válasza, feljogosítottnak éreztem magamat arra, hogy továbbra is tagja maradjak a bizottságnak. Vártam én is, de válasz helyett letartóztattak bennünket.

Faludy József állomásfőnök szintén nem érzi magát bünyösnek, már csak azért sem, mert egy pillanatig sem érezte magát köztisztviselőnek. De másrészt azért sem tagadhattam meg — ugymond — a szolgálatot, mert engem már április 19-én áthelyeztek Mező-Laborcra. — Stejskal forgalmi felügyelő április 19-én este kiküldött egy átvető közeget, akinek én 6 órakor este átadtam az állomást, azután pedig borotválkozni lejtöttem a fővárosba. Itt tudtam meg, hogy a sztrájk kitört.

A bizonyítás.

Ezzel a vádlottak kihallgatása véget ért s az elnök 10 pernyi szünetet rendelt.

Szünet után Turcsányi Pált szólította elő az elnök.

— Ön a rákosi rendezőpályaudvaron volt alkalmazva?

— Igen.

— Ön a sztrájk kitörésekor már fel volt függesztve?

— Igen s így oda mehettem, ahova akartam.

Elnök azután azt kérdezte, hogy a Demokrata-Körben miféle előértekezlet-féle volt az április 20-iki nagygyűlés tárgyában.

Turcsányi előadta, hogy este hét óra tájban ment ki Rákosra s ott tudta meg, hogy a sztrájk kitört. Erre ő visszajött Pestre s elment a Demokrata-Körbe s ott eljuszgolta a sztrájk kitörését s annak részleteit. A sztrájk híre itt nagy megdöbbenést keltett. Ez alkalommal szóba került egy bizottságnak megalakítási terve. Ennek a bizottságnak az lett volna feladata, hogy a felizgatott kedélyeket lecsillapítsa. Ennek pedig csak egy módja lett volna, hogy a betiltott nagygyűlés miatt a belügyminisztériumhoz felebbezzenek s kérjék a gyűlés megtartására az engedélyt.

Sallay János szólalt fel ezután, elmondva, hogy hozzá április 19-én az ország minden részéből érkeztek kérdézősködések a nagygyűlés iránt. Miután a rendőrség megtagadta a nagygyűlés engedélyezését, kinos helyzetben lévén a vidéki kartársak előtt, felkereste Vászonyi képviselőt, hogy a rendőrségi betiltó végzést fellebbezze meg a belügyminiszterhez, illetve hogy a képviselőházban kérje meg a belügyminisztert a gyűlés megtartására s hogy szükség esetén vezesse őt, Turcsányit és Faludyt a miniszter elé küldöttségként.

Faludynek felmutatott az elnök egy fogadalmi nyilatkozatot, melyet ő szerkesztett s amelyben az összes vonalok helyi bizottságának tagjai fogadalmat tesznek az összetartásra.

Faludy beismerte, hogy ő szerkesztette ezt a nyilatkozatot, amelyben az aláírók becsület-szóra ígéri, hogy a vasutasok érdekeit támogatják s azzal közös szolidaritást vállalnak.

Dr. Polónyi védő tiltakozott ezután, hogy az iratok közé ezt az iratot becsempésztek,

— Én, — ugymond — áttanulmányoztam az iratokat, de ezt a fogadalmat nem láttam az akták között.

Dr. Geszti ügyész szólalt fel ezután, kérve, hogy konstatalja az elnök a vádlottak megkérdezése által, mikor lett a 13-as bizottság a sztrájkoló vasutasok előtt bemutatva.

Hosszas vitakozás után Kacsó mozdonyvezető tisztázta a kérdést, előadva, hogy a 13-as bizottság április 20-án már meg lett választva, 21-én pedig be lett mutatva a sztrájkolóknak.

Dr. Baracs Marcell védő, védőtársai nevében arra kérte a törvényszéket, hogy az ügy fontosságára való tekintettel, a bizonyítási eljárás további folyama gyorsírói feljegyzésekkel rögzíttessék meg. A bíróság e kérelemnek helyt adott, még pedig akként, hogy a költséget a védők viselik.

Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnap délelőtt 9 órára halasztotta el.

Keszthely, június 3.

A nagykanizsai királyi törvényszék Radnóti Ödön keszthelyi állomásfőnököt, Poller Imre

árufeladási pénztárnokot. Nagy Endre állomás-felügyelő gyakornokot, Déván Pál pénztárnokot, Rákos Vilmos fűtőházi vezetőt, Bujdos Pál raktárnokot, Ferenczi István raktárkezelőt, Laky József és Szemler János mozdonyvezetőket, Pap mozdonyvezetőt, Erdélyi Dániel főkalauzt, Csillag Ármán és Kopcsándi Sándor vonatmálházókat vád alá helyezte, mert a sztrájk alatt a szolgálatnak teljesítését megtagadták. Radnóti Ödön állomásfőnököt azért is, mert a maga részére azért, hogy Budapestre utazhassék, önkényesen külön mozdonymentet vezetett. A vádirat következtében a vasuti felsőbbbség mind a 13 vasutat állásától felfüggesztette.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

A kincsu csata.

Pétervár, június 3.

(Hivatalos.) Günsky vezérőrnagy táviratozza a hadügyminiszternek tegnapiról:

Stüssel tábornok május 28-ról a következőket jelentette: 26-án este két napig tartó heves harc után elrendeltem a Kincsu melletti állás kiürítését, mert legalább három hadosztály állt velünk szemben 120 ágyuval. Az ellenséges ágyúnaszádok és hat torpedóhajó lövései ütegeinket teljesen megsemmisítették. A mi veszteségünk 30 tiszt és mintegy 800 katona volt sebesültekben és halottakban. Az összes ágyukat, melyeket a japánok tüzelése el nem pusztított, a levegőbe röpítettük, vagy hasznavehetetlenké tettük.

TÁVIRATOK

Közgazdasági táviratok.

Bécs, június 3. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatok buza: tiszavidéki 9.40—9.80 K., bányási 8.95—9.30 K. mosoni 8.75—9.15 K. Róz: tót felvidéki 6.95—7.15 K., pest-megyei 6.90—7.15 K., déliavasuti 6.80—5.95 K. Tengeri: 5.50—5.70 K. Magyar zab 5.80—6.50 K., válogatott 7.20 K.

Bécs, június 3. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 641.25 Magyar hitelrészvény 749.—. Bécsi bankgyűlésület 510.50. Union-bank 519.—. Líderbank 426.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 635.—. Déli vasut 79.50. Elbavölgyi vasut 421.—. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 339.—. Rima-murányi vasmű 488.—. Alpési bányarészvény 413.25. Májusi járadék 99.25. Magyar koronajáradék 97.10. Osztrák koronajáradék —.—. Lombard 129.—. Török sorsjegyek —.—. Német birodalmi márká 117.37. Napoleon d'or 19.06.

New-York, június 3. (Terménytőzsde.) (Zár-lat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 12.— (12.—). Juniusra 11.57 (11.30). Szept-re 10.67 (10.65). New-Orleansban helyben —.— (12.5/4). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.15 (8.15). Stand white Philadelphianban 8.10 (8.10). Refined in Cases 10.85 (10.85). Credit Balances at Oil City 1.62 (1.62). — Zsir: Western steam 6.80 (6.75). Rohe és Brothers 6.75 (6.75). — Tengeri irányzata szilárd. — Juliusra 56.5/8 (56.—). — Szept-re 54.5/8 (54.1/4). — Dec-re —.— (—.—). — Buza irányzata szilárd. — Piros ősz helyben 1.145/8 (1.135/8). — Juliusra 94.— (92.5/8). Szeptemberre 86.5/8 (85.5/8). — Dec-re 85.5/8 (84.1/4). — Májusra —.— (—.—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kivét: fair Rio 7. sz 6.7/8 (6.7/8). — Juniusra 5.45 (5.55). Szept-re 5.80 (5.90). — Liszt: Spring Wheat clears 3.40 (3.85). — Cukor: 3.7/10 —.— (—.—). — Ón: 28.12—28.37 (28.12—28.37). — Réz: 12.87—12.87 (—.— 13.12). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, június 3. (Terménytőzsde.) (Zár-lat.) Buza irányzata szilárd. Jul-ra 89.1/8 (87.1/8). Szept-re 82.7/8 (81.1/2). — Tengeri irányzata szilárd. — Juliusra 50.1/8 (49.—). — Zsir: Juliusra 6.47 (6.90). Szept-re 6.55 (6.65). — Szalonna short clear 6.62 (6.62). — Sertésus: Juliusra 11.65 (11.37). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelen- tése.) A mai hetivásár forgalma valamivel élénkebb volt a rendszer hétköznapi vásárok for- galmánál, de mindazonáltal még sok kívánni valót hagyott hátra. Részleteiben a következő- képpen alakult az üzlet: Husfélék: vidéki marhahas eleje 90-96, hátulja 96-112 ko- rona 100 kilónként. Öliött borjú bőrben, hosz- szan mérve, súlylevonás nélkül 100-120 fillér- rel nyertek elhelyezést kilónként. Bárányok párja minőség szerint 10-20 korona. Lehuzott sertés- húshús 126-134, sertések szalonnával 1.10 -1.20 fillér kilónként. Tojásban lanya az üzlet és mai ár I. rendű friss, telt áruért 56- 57 korona eredeti ládánként. Tejtermékek: I. r. szövetkez. tevaj 2-220, jó friss főzővaj 140-150, friss tehénturó 20-24 fillér kilón- ként. Vágott baromfi: hízott tisztán kezelt idei libák kilója 136-150 fillér. Élő baromfi: rán- tani való csirke 120-150, sütni való 160-220, tyúk 240-320, hízott liba 610 fillér páronként. Spárga: vastagszála 40-60, középszerű 24-30, leves-spárga 10-20 fillér kilónként. Cseresznye 40-48 fillér. Leves rák 6-8, szőlő 20-40 fillér. Ezek kilója 120 fillér. Ujburgonyából a ho- zatalok ma kielégítő nagyok voltak és fejlett rózza 11 koronával kelt el métermázsánként.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ár Budapestén 46.50 korona pénzben, 47.50 korona áruban. - Bécsben a Kontingentált készáru 47.- korona pénzben, 47.40 korona áruban.

Borjuvásár. 1904. évi június hó 3-án. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár rész- vénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borju 1023 drb, leölt borju - db, bécsi borju - darab, növendékmárha - darab, élő bárány - darab, leölt bárány - darab. - Ár- jegyzések: Belföldi élő borju I. rendű 92-100 f.-ig, kivétel 102-108 fillér, II. rendű élő borjukért 80-90 f.-ig, 1 kilónként leölt borju I. r. - f.-ig, II. r. - f.-től - f.-ig, kivét. - f. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjukért 60-76 f.-ig. Növendékmárha f.-től - f.-ig, I. r. - f.-ig, középmínőségű f.-ig, alárendelt f.-ig I. k.-kint. Bá- rány élő - K., leölt bárány - korona, kivételesen - K.-ig páronként. Az irányzat élénk volt, az árak 6-10 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Sertés-konsumvásári jelentés. (A szé- kesfővárosi sertésvásár elnökségének intéző- sége.) Június 3-án. Felhajtás összege 689 drb sertés, 86 darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 276 darab sertés, 11 darab süldő, összesen 965 darab sertés, 97 darab süldő. Eladatott 845 darab sertés, 89 darab süldő. Eladatlan maradvány 120 darab sertés, 8 da- rab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak hanyatlottak. - Következő árak jegyzettettek: Zsirterítés: Öreg I. r. 350 kilogrammon felül 90-95 K.-ig, II. rendű 280-350 kilogrammig 90-94 fillérig, II. rendű selejtezett - fillérig, kanló - fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 92-97 fillérig, fiatal kö- zép 220-300 kilogrammig 94-96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 87-94 fillérig, süldő - fillérig, malac - fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogrammon felül - fillérig, könnyű 140-300 kilogrammig 84-88 fillérig, süldő 86-96 fillérig, malac 40 kilogrammig fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élosúlyban értendőek.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, június 3.

Gyenge kínálat és korlátozt vételkedv mellett 15.000 métermázsza buza kelt el eleinte változatlan, utóbb 5 fillérrel magasabb árakon. - Rozs mérsékelt forgalom mellett tartott, a többi cikke irányza változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 9 K. 52 1/2 K., 1700 mm. 81 k. 9 K. 47 1/2 f., 100 mm 80 k. 9 K. 25 f., 150 mm. 79 k. 10 f., felső, 820 mm. 78 k. 9 K. 35 f. Pestmegyei: 150 mm. 79 k. 9 K. 25 f., 400 mm. 79 k. 9 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 9 K. 17 1/2 f., 200 mm. 77-5 k. 9 K. 17 1/2 f., 150 mm. 78 k. 9 K. 17 1/2 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 15 f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 15 f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 9.- K., 100 mm. 76-5 k. 8 K. 95 f. Tolnai: 200 mm. 77 k. 8 K. 90 f. Bácsági: 1400 mm. 79 k. 9 K. 07 1/2 f. Bácskai: 100 mm. 80 k. 9 K. 35 fillér, 200 mm. 79 k. 9 K. 17 1/2 f., 200 mm. 78 k. 9 K. 15 f., 200 mm. 77-5 k. 9 K. 17 1/2 f.

Raktárára: 1200 mm. 77 k. 8 K. 82 1/2 f., 1000 mm. 76-8 k. 8 K. 80 f., 1000 mm. 76 k. 8 K. 77 1/2 f. 560 mm. 76 k. K. 77 1/2 fillér. Mind három hónapra. Rozs: 300 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 47 1/2 f., 200 mm. 6 K. 47 1/2 f., 300 mm. 6 K. 45 f., paritásra, 100 mm. 6 K. 40 f. Zab: 100 mm. 5 K. 50 f., 200 mm. 5 K. 75 fillér. Tengeri: 200 mm. 5 K. 27 1/2 f. Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénz- ben és kilogrammonként.

Table with 4 columns: Buza, Kilós, 50 kilogramm ára (K.-tól, K.-ig), 50 kilogramm ára (K.-tól, K.-ig). Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Bácskai, Szerb.

Table with 3 columns: Egyéb gabonafélék, 50 kilogramm ára (K.-tól, K.-ig). Rows include Buza, Árpa, Kéles, Zab, Tengeri, Repce.

A határidőüzlet folyamán a következő

Table with 2 columns: Határidőüzlet, Árték. Rows include Juniusi buza, Októberi buza, Májusi rozs, Októberi rozs, Juliusi tengeri, Auguszt. tengeri, Májusi tengeri (1905), Májusi zab, Októberi zab, Auguszt. repce.

Déli egy óra kor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Termék, Árték. Rows include Májusi buza, Októberi buza, Májusi rozs, Októberi rozs, Májusi tengeri, Juliusi tengeri, Augusztusi tengeri, Májusi tengeri (1905), Májusi zab, Októberi zab, Repce augusztusra.

Délután fél 5 óra kor zárul:

Table with 2 columns: Termék, Árték. Rows include Májusi buza, Októberi buza, Októberi rozs, Májusi zab, Októberi zab, Májusi tengeri, Juliusi tengeri, Augusztusi repce.

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde, miután a külföld változatlan jegyzéseket küldött stagnáló árfolyamok mellett, üzletlenül folyt le, az irányzat azonban tar- tott maradt.

Valuta és ércáru változatlan.

Előzőzsde. Osztrák Hitelrészvény 642.- 641.75. Magyar Hitelrészvény 749.-748.-. Rimamurányi vasmű 489.-. Magyar korona- járadék 97.20 korona.

A déli tőzsdén zárultak: Osztrák Hitelrész- vény 641.50-641.75. Magyar Hitelrészvény 748.-748.25. Osztrák-magyar államvasút 635.-. Jelzálogbank 501.50-502.-. Közuti vaspálya- társaság 575.-576.-. Városi villamos vasút részvény 329.50. Magyar koronajáradék 97.25 korona.

A helyi értékek piaca nyugodt. Kötöttett: Pesti Hazai Takarékpénztár 1/2 u részvény 7585. Pallas irod. és nyomdai r.-t. 100, Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársulat 478.- -479.- korona.

A prémiumtízletben díjbiztosításokért fizet-

tek: Osztrák Hitelrészvényekért holnapra 4.- 5.- korona, 8 napra 9-11 korona, 1904. június hó végére 18-20 korona.

4 óra kor zárul: Osztrák Hitelrészvény 641.50. Magyar hitelbank részvény 748.50. Le- számitóbank részvény 451.-. Rimamurányi vasműrészvény 488.-. Osztrák-magyar állam- vasuti részvény 635.-. Közuti vasútrészvény 575.-. Városi villamosrészvény 329.50 korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with 4 columns: Államadósság, Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Arany. med., Koronajáradék, Koronaj. ultim., Koronaj. 3/2/9/0, Vaskapó-köl.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Koronaj. máj., -nov.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Budapest öv., 1897. 4/0 köl.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Angol-osztrák, Első magyar, Fiumei hitelb., Hazai bank, Hermes m. ált., Magyar hitelb., Ugyanaz jun. med., Magr. és járb.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Adria* tengh., Bpesti közuti, Bpesti közuti vaspálya 5/0, Ugy. jun. med., Bpesti közuti vp. élv. jegy., Bpesti vill. va- rozsp. 1903., Bpesti vill. vá- rosi vasut., Ugy. élv. jegy.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Lujza.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Első m. gazd., Danubius*, Ganz.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Északm. közs., Felsőm. bányá- és kohó., Jász-égy., Kőbány. gőz., Magy. aszfalt.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Bécsi biztosító, Bécsi élet- és járadékbit., Első magy. ált. Foncière.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include alt. vagg. kül., Bpesti ált. vill., Betöntöd. r.-t., Gyapjumm.-gyár, Részvényserf., Serteshizl. r.-t., Spórium-gyár, Fiumei rizsh., Gschwindt-féle szeszgyár.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Pévárosi, Bpesti III. ker., Bpest-Erzsébet, Bpesti tkp. és orsz. zálogk., Egyes. bpesti.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Bazilika, Ugy. o. felül., Bécsvárosi, Jász-égy., Ugy. o. felül., M. vörös-ker., Ugy. o. felül.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include M. vagy oszt. arany vert, arany kör., 20 fr. arany, 20 márk. arany.

Table with 4 columns: Pénz Áru, Pénz Áru. Rows include Némot bír. b.- jegy (1000.), Francia bjegy., Olasz bjegy., Román bjegy., Szerb bjegy., Rubel.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangu- latnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg: Jegyzések: Heremag lucerna magyar 42.- -49.- korona, vörös aprószemű 36.-40.- korona, vörös erdélyi - korona, vörös búsági - korona, középszemű 43.-

45.— korona, nagyszemű 46.—50.— korona. Disznósír: budapesti 62.50—63.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 51.50—52.— korona, 3 darabos 54.—54.50 korona, füstölt — korona. — Szilva: beszniei, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnali szállításra. Szerbiai, szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: szlavóniai 13.—14.— korona, szerbiai 11.—12.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A magyar terméskilátás és a haretéri hírek az előtizedt nagy tartózkodásra hangolták, ami az üzleti csendet az eddiginél is jobban fokozta.

A déli tőzsde csendes volt. Zárlat nyugodt.

Bécs, június 3. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 117.55. Magyar koronajárdék 97.10. Tiszai és szegedi kölesön-sorsjegy 161.—. 4% magyar földterhelmentesítő kötvény 97.80. Magyar hitelbank-részvény 748.50. Magyar nyeremény-kölcsön-sorsjegy 206.—. Magyar lezámitoló- és pénzváltóbank-részvény —. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Rimamurányi vasútrészvény 482.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 1540.—. Magyar vasuti kölesön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 500.—. Adria hajózási r. t. 480.—.

Bécs, június 3. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/20 papírjárdék 99.25. 4 2/20 ezüstjárdék 99.05—99.75. 4% osztrák aranyjárdék 118.40. Osztrák koronajárdék 99.15. 1890. sorsjegy 152.10. 1864. sorsjegy 256.—. Osztrák hitelsorsjegy 465.—. Osztrák hitelrészvény 641.50. Angol-osztrák bank —. Unionbank 518.50. Bécsi bankgyűléslet 510.50. Osztrák Länderbank 415.50. Osztrák-magyar bank 1618.—. Osztrák-magyar államvasút 634.75. Déli vasút 78.85. Elbevelgyi vasút 420.—. Dunagőzhajózási társaság 850.—. Alpesi részvény 412.50. Dohányrészvény 330.—. 20 frankos arany 19.06. Cs. kir. arany (vert) 1133. Londoni váltó 239.30. Német bankváltók 117.87. Lipót-kohó 336.—. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 649.—. Török sorsjegyek 128.50. Az iránzat tartozkodik.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 3. (Zárlat.) 4 2/20 papírjárdék —. 4 2/20 ezüstjárdék 99.25. 4% osztrák aranyjárdék 100.75. 4% magyar aranyjárdék 99.30. Elbevelgyi vasuti —. Osztrák hitelrészvény 201.50. Magyar koronajárdék 97.50. Déli vasút 17.25. Osztrák-magyar államvasút 136.—. Károly Lajos vasút —. Kassa-oderbergi vasút —. Orosz bankjegyek 216.05. Bécsi váltó 85.15. 4% új orosz kölesön —. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Török dohányrészvény —. Alpesi bányarészvény —. Olasz járdék —. Disconto Commandit 186.60. Magyar hitelbank —. Általános villamosági Edison 215.50. Dynamit Trust 164.90. Gelsenkirchener 219.50. Harpeni 201.10. Laurakohó 242.—. Az iránzat nyugodt.

Páris, június 3. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasút —. Új török-konzol 84.12. Egyiptomi járdék 105.10. Osztrák Länderbank 100.—. Párisi bankrészvény 1129.—. 3% os francia járdék 97.85. 4% os spanyol járdék 85.07. 3% os új törleszhető járdék 98.25. Crédit foncier de France 682.—. Alpesi bányarészvény 882.—. 4% 1890. román kölesön 89.30. Görög kölesön 85.—. Váltó Olaszországra 1/8. Váltó Amsterdamra 205.75. Váltó Brüsszelerre 1/2. De Beers 490.—. Charterred 5475. 5% os bolgár kötelezvény 416.50. Magyar aranyjárdék 100.70. Déli vasút —. Váltó Londonra 251.45. Osztrák aranyjárdék 100.—. Török sorsjegy 121.75. Meridional vasút —. 4% os olasz járdék 103.60. Ottoman-bank —. 3 1/2% os francia-járdék —. Osztrák földhitelintézet 1275. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 315.—. 4% os 1896. román kölesön 100.35. Dohányrészvény 354.—. Váltó Bécsre 103.87. Váltó német piacokra 121.87. Rio 1287.—. East Rand 200.—. Randfontein 83.75. Magyar jelzálogbank 530.—. Az iránzat gyenge.

Frankfurt, június 3. (Zárlat.) 4 2/20 os papírjárdék —. 4% os osztrák aranyjárdék 100.95. 4% os magyar aranyjárdék 99.40. Osztrák hitelrészvény 201.40. Osztrák-magyar államvasút 136.60. Északnyugati vasút 102.—. Bustiehradi vasút —. Londoni váltó 204.03. Bécsi bankgyűléslet 129.90. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 82.50. 4 2/20 os ezüstjárdék 100.—. Osztrák koronajárdék 99.50. Magyar koronajárdék 97.60. Osztrák-magyar bank 116.50. Déli vasút részvény 17.10. Elbevelgyi vasút —. Bécsi váltó 851.50. Párisi váltó 812.16. Unionbank részvény —. Alpesi bányarészvény 207.—. Az iránzat csendes.

Hamburg, június 3. (Zárlat.) 4 2/20 os ezüstjárdék 99.70. 1860. sorsjegy —. Déli vasút 17.—. 4% os Osztrák aranyjárdék 100.50. Osztrák hitelrészvény 201.6. Osztrák-magyar államvasút 136.—. Olasz járdék 102.90. 4% os magyar aranyjárdék 99.10. Az iránzat csendes.

A budapesti-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 3. A sertésüzlet irányzata: lanyha. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Öreg közép (párnkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fiatal nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli sulyban) 116—117 fillérig. Fiatal közép (párnkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 117—118 fillérig. Fiatal könnyű (párnkint 260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (párnkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz párnkint 320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép (párnkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párnkint 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 260 kilogramm felüli sulyban) 114—115 fillérig. Közép (párnkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 108—110 fillérig.

Sertésleltetés szám: 1904. június 1. napján volt készlet 35.055 darab. — 1904. június 2. napján felhajtott 2369 darab. 1904. június 2. napján elszállított 615 darab. 1904. június 3. napján maradt készletben 36.809 darab.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Június 3. —

Table with columns: Állomások, Ma reggel 7h, Előző 24 óra, Hőmérséklet. Lists various weather stations and their data for June 3rd.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél. É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult. ● = eső, * = hó, ☼ = köd, ☽ = zivatar.

Hazánkban a Dunántul nyugati részén és az Al-Duna mentén esett többnyire csak néhány milliméternyi eső, míg egyébtől száraz maradt az idő. A hőmérséklet lényegesen változott.

A maximum Anglia felett megerősödvé, Közép-Európába nyomult és a genoui öböl felett meg a Keleti-tengeren depressziók fejlődtek. Európában kevés eső, szörványosan esett Ausztriában, Német- és Franciaországban meg a Balkánon. A hőmérséklet alig változott.

Külöld: Némi hűsülvény és elvete eső vagy zivatar várható.

Napirend.

Naptdr.: Szombat, június 4. — Római katolikus: Kerény. — Protestáns: Kerény. — Görög-orosz (május 22.): Bazilisz. — Zsidó: Siván 21. Sabbath Behaloth. — Nap kél: 3 óra 49 percek. — Nyugszik: 7 óra 34 percek. — Hold kél: 11 óra 40 percek éjjel. — Nyugszik: 9 óra 38 percek reggel.

A miniszterek nem fogadjak. A képviselők hányaga fogad 11—12 óráig. Nemzeti Szalon kiállítása nyitva délelőtt 9-től este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Könyves Kálmán művészeti szalon (Nagymező-utca 37.) nyitva délutánul egész nap. Bornemissa Pál néprajzi kiállítása a Nemzeti Múzeumban, nyitva 10-től 4 óráig. Belépődíj 40 fillér.

Nemzeti Múzeum. Képtár, nyitva van 9 órától délután 1 óráig. A könyvtár és irodalomtörténeti és történelmi kiállítás nyitva 9 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Néprajzi osztály (Csillag-utca 3.) Belépődíj nincsen. Nővenytár (Széchenyi-utca 1.) nyitva kutatók számára díjtalanul. A múzeum többi terei megtekinthetők 1 korona belépődíj mellett.

A földtani intézet múzeuma a Stefánia-uton nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Belépődíj 1 korona. Technológiai Múzeum zárva. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10 órától 12-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délelőtt 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és 3-tól 8 óráig.

Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endre. Mentőegyesület helyisége a Markó-és Súlyom-utca sarkán, nyitva reggel 8 órától este 6-ig. Állattér a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatatos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparosarnokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körút 32. szám).

Advertisement for Dr. Kajdacsy, featuring text: 'FÉRFI ÉS NŐI nemi betegségek, férfigyengeség (impotencia) alapos gyógyszerelésre legjobban ajánljuk DR. KAJDACSY v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Rendel: 9-4-ig, este 7-3-ig. Budapest, IV., Kilyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.) Levél után is biztos gyógyszer.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

Advertisement for Gichner János, featuring images of beds and text: 'GICHNER JÁNOS paplan, matrac, és kártyosáru gyáros, szőnyeg, függöny, gyapjú. Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Advertisement for Gichner János, featuring text: 'GICHNER JÁNOS paplan, matrac, és kártyosáru gyáros, szőnyeg, függöny, gyapjú. Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. szám. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Advertisement for Universal sérvtők, featuring text: 'INGYEN Universal sérvtők páratlanok, kis gummi-gyógyászat. GUMMI balhólyag, női szerke, bő magyarázattal és használati utasítással. — 20 korona megrendelésnél huszszéki engedmény. Műkezek, műlábak műfüzők, támgépek, egyenestartók, gummihiarinyák, baskótök pontos utasítással és leírással. Az árjegyzék közül az 'első segély' leírását. Mentőszere-nyek eszélyezéshez és iparvállalatok kaphatók. Betegápolási cikkek külön-külön osztályozva és magyarázattal. BETEGTOLÓ SZÉKEK. Cim: Magyar orvosi műszertár Budapest, VII., Kerepesi-ut 32, (a Rókus kórházzal szemben). A vörös keresztre ügyeljünk!

Advertisement for Ferfiak és Nőknek, featuring text: 'FERFIK ÉS NŐKNEK legmakacsabb heveny és idült folyásoknál befejeződik nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a 'Sanid labdacsook' bizonyságát. Egy doboz 100 labdac tartalommal és pontos használati utasítással 16 korona. Vidékre utánvétel mellett diszkrétan küld a 'Magyar Király' gyógyszerár Budapest, V. Marokkói-utca 3. sz. (Erzsébet-tér sark).

Advertisement for Dr. Fűredi, featuring text: 'Dr. FÜREDI v. kórházi főorvos, katona-, megyei- és kerületi pénztári főorvos, a Medjárdi rend lovagja stb. Titkos betegségek impotencia, nemi és női bajok legqualifikáltabb specialista. Rendel: 9—4, este 7—8; Epest, IV., Váci-utca 12. Vegyi-és gőrselő vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1904. június 4-én.

M. KIR. OPERAHÁZ

Istenek alkonya.

A Nibelung gyűrűje című zenedráma-trilógiának harmadik része, egy előjátékban és 3 felvonásban.

Személyek:
 Siegfried Bochniok
 Gunther Beck Vilmos
 Hagen Ney Dávid
 Alberich Dalnoki V.
 Brünnhilde Ney Hermin
 Getruna Kaczer M.
 Waltraute Scamparini
 Woglinde Payer Margit
 Wellgunde Boris Mimi
 Flosshilde N. Vallint V.

Kezdeté 1/7 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap: Carmen.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bizánc.

Színml 3 felvonásban.

Személyek:
 Konstantin császár Beregi
 Iréne császárné Jászai M.
 Demeter nagyherceg Iványi
 Tamás nagyherceg Hetényi
 Olga nagyhercegnő B. Lenkei H.
 A patriarká Szacsavay
 Notarasz Lukács Gyenes
 Spiridon Náday
 Leonidász Páli
 Laszkrisz Náday B.

Kezdeté 7/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap: Napkelet királykisasszony.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A kéjvonat.

Énekes bohóság 3 felvonásban.

Személyek:
 Aristide Szabó
 Virgínia, a feleség Kernai
 Raoul Chevennis Ráthonyi
 Bordzibéri Tollagi
 Ophélie R. Maróthy
 Tancsics Irányi
 Pompanac Gémőri
 Lorges Heltai

Kezdeté 7/2 óraker

Heti műsor:

Vasárnap este: A hajkád hánya.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Hunyady László.

Opera 4 felvonásban.

Kezdeté 7/2 óraker

SZT.-LUKÁCSFÜRDŐ. BUDAŰ SZIMFONIA HANGVERSENY

Kezdeté d. u. 5 óraker. Vége este 10 óraker.

Bikaviadatok Budapesten

az állatkert területén épült óriási arenában

1904. évi június 11-én, 12-én és 14-én

POULY fíls

a Sevillában I-ső díjjal kitüntetett toreador.

Spanyol- s Délfranciaország első „Quadrill”-

javával, 24 vadon tenyésztett szilaj spanyol

bika, herceg Osuna, Viret, Dijol, Desfondo,

Chabrara, valamint Pouly bikatenyészdeiből.

Helyárak: Páholy (4 személyre) 100 K.,

ülöhelyek: 15, 12, 10,

• 8, 6 és 4 korona.

Jegyek előre válthatók: A Központi Menetjegyirodában (Budapest, Vigadó-tér 1.), a Royal szállodabeli fiókirodában, az állatkerti pénztárnál, a nagyobb dohányzószobákban és a Központi Menetjegyiroda összes vidéki fiókirodában.

A viadatok kezdete este 1/28 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

A berlini Neues és Kleines Theater vendégjátéka

A démon.

Kezdeté 7/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap: Barnheini Minna.

NEPSZÍNHÁZ.

Katinka grófnő.

Nagy operett 3 felvonásban.

Személyek:
 István gróf Isal
 Anna grófnő Krecsányi
 Katinka Szamosi
 Teofil herceg Kovács
 Pető diák Rédey
 Reseda Kápolnai
 Aranyvirág Sótóri
 Ulrich Újvári
 Pásztorfia Szentmiklósy
 László Szirmay
 Pnő diák Komlósi

Kezdeté 7/2 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap: Bob herceg.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Ktly Klára vendégfelléptével.

En, Te, Ő!

Operett 3 felvonásban

Személyek:
 Vergy gróf Németh
 Gabriella Kity
 Concy Papp
 Millepertais Körmeny
 Yolande Bánó
 Maxime gróf Szomori
 Alcofrabas Vecsey
 Cócó Ferenczy
 Macsch Gyöngyi
 Mitzy Pedák
 Ysabeau Baracsy

Kezdeté 8 óraker.

Heti műsor:

Vasárnap: En, te, ő!

URÁNYA SZÍNHÁZ.

Az orosz Rivieria és a Kankázus

Kezdeté 7/2 óraker.

VÁROSL. NYÁRI SZÍNHÁZ.

A chansonette.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 7/2 óraker.

Fogfájás

A fogfájás oka a legtöbb esetben tagadhatatlanul

a fogak elhanyagolásában

keresendő. A következőkre tessék tehát pontosan figyelni. A száj okvetlen kiöblítendő, a mely célra szolgáló vizet felforraltjuk azután lehűtjük, azonban soha se használjunk langymeleg vizet; ha azonban a nagyon érzékeny fogakra hideg volna, akkor tartsuk a száznak egy kevésbé érzékeny helyén addig, míg egy kevésbé meglegszik és azután öblítsük ki jól a száját. Egy nagyon alkalmas szájviz, melynek használata anti-

szeptikus- és tonikus tulajdonságainál fogva még a fogidegek fájdalmas állapotában is ajánlható az

Ebermann-féle szájviz.

Ez fenti utasítás szerint, vízzel keverve, alaposan tisztítja és fertőtleníti a fogakat és szájüreget és eltávolítja a lyukas fogaktól vagy a visszamaradt ételmaradékoktól eredő kellemetlen szagot.

Főraktár: Dr. Ebermann, Prag. Ebermann szájvize üvegcsekben à 3 K., 1 K. 50 fill.; Ebermann fogpora dobozokban à 1 K. 20 fill. és 60 fill. gyógyszerárakban, droguériákban és illatszerekkereskedésekben kapható.

ŐS - BUDAVÁRA VILLANYVÁROS!

Nyitva d. u. 6 órától reggeli 4 óráig. Ma szombaton, június 4-én.

Nagy souvenir-ünnepély.

Tündéri kivilágítás. Monstre hangverseny. Minden látogató, aki a tourniquet átuladja, egy borítékot kap, ajándékúgyra szóló utalvánnyal. Az ajándékok között van egy aranyóra, esztóra, arany függő, persegő, utalvány az előadásokhoz, a lovárdába, a Monte Carlohoz, valamint egyéb emléktárgyak.

A nagy variété színpadon díszelőadás.

Fellépek az összes nagyszabású attrakciók.

FOLIES-COMIQUE.

A kis Garalzonból, kacagtató bohózat. Torcador, magyar bohózat. Francia színház. Nyári koreopolajya. Monte-Carlo a szahad területen különféle mutatványok.

Bál a scating-pályán.

Szenzációs fényes tűzijáték! Belépő díj 1 korona. Kedvezményes jegyek 40 fillér rátketéssel érvényesek. Az előrevoltott páholyjegyek a területre való szabad belépésre is jogosítanak.

Elszakíthatatlan kék munkás-öltönyök

Szédő, boncabátók és iroda-öltönyök kaphatók Guttman J. és Társánál, VII. Kerepesi-ut 16. Minták kiadatra ingyen és bérmentve.

Valódi angol Lawn-Tennis

Tornaeszközök, függő-ágyak és mindenemű hálóok. Ruhaterítő-kötelek fehér kenderből, vízmentes ponyvák, zsákok és keuderárak legelősebb megbízható forrása:

SEFFER ANTAL

sporteszközök és kötélgyártó ipartelepe Budapest, IV., Károly-utca boltszám 12.

(Közp. városház épülete.) Alapított 1878. Telefon: 15-68. Köpes árjegyzék kívánatra bérmentve.

Biztos jövő!

Nagyobb vidéki helységben levő ház (1/2 órányira Budapestől), amely 2 nagy szobából, nagy konyhából, 3 pincéből, téhen- és lóistállóból, vegyeskereskedéssel dohánytöszével egybekötve, egy szinten külön koreonál épíltetőkép, kiválóan tisztított joggal, gyövevényből, fedett kuglizóból áll, más vállalat miatt szabadkőzből azonnal eladó, vagy bérbeadó. Tulajdonosa vagyont szerzett benne. Továbbá 6000 négyzetföld 5-6 éves kitöltött állapotban levő két szőlő (5000 és 1000 hold) félrai távoliságra Pilis-Városvári vas-utállomástól, termékekkel vagy annál eladó. Közlelebit: Stern Karolynál, Pilis-Szántó.

DeLain méterje 36 kr.

legújabb mintákban

Rosenberg és Quitt

női divat- és vászonáru-raktára Budapest, VI., Király-utca 32.

„SVÁBHEGY-SZÁLLODA“

a Svábhegyen.

—Ma— először Katonazene.

Közreműködik a Moilnary-czred zenekara ZELLNER karmester ur személyes vezetése mellett.

Kezdeté 5 óraker.

SURÁNYI GYÓGYFÜCUKORKA

köhögés, rekedtség, mellbetegség ellen. 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve.

SURÁNYI SZALON-CUKORKA

szagyanos árban. SURÁNYI CUKORKAGYÁR NAGY-SURANY, Nyitraamegye.

Leltár előtti olcsó árak!

Tartós gyermek zoknik 16, 20, 22 kr. Remek gyermek harisnyák 16, 18, 20, 25 kr. Flór fiu torna trikók és ingek 20, 24, 30, 35 kr. Gyermek mosó-öltönyök 3 évesétől 8 évesig 75, 95, 145 kr. Flór női térd-harisnyák 23 kr. Divatos pettyes szürke és fekete női harisnyák 33 kr. Aszuros flór-harisnyák 38, 55, 70 kr. Remek selyem nap- és esernyők 1.80 kr. Remek Silk-ernyők 88, 1.15 kr. Divatos fólkeztűk 15, 20, 25 kr. Svéd női keztűk 33 kr. Cérna-keztűk 13, 20, 25 kr. Glagé-keztűk 60 kr.

Bleier Izsó áruháza

a „GÓLYÁ”-hoz, Nagymező-utca 12. szám. (Szerecsen-utca sark.)

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzéket tessék kérní.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

HANGSZEROSZTÁLY BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.

Alkalmos képviselők felvételnek.

Schmidt M.

szíjgyártó, nyerges és bőrdoboz Budapest, VIII., Kerepesi-ut 25. sz.

Ajánlja saját gyártmányu kecsiző és lovagló-szerezőszámit, mindenemű utazóbőröndök, pénz, szivar- és cigareta stb. tárcáit. Magyarodécsk és javiasok pontosan és jutányosan eszközölkönek. Árjegyzék bérmentve.

A Kalap-király

Elsimert specialista 3., 4., 5. koronás férfi és női olsoarangú kalap-különlegességekben. BUDAPEST, VI., Eskü-ut 6. Eklótlá-palota.

Aquarell- és platinképek

valamint mindenemű nagytűsók a legfinomabb kivitelben, a legjutányosabb árak mellett kőszűnek. KALLOS OSZKÁR fényképezési műtermében Budapest, VII., Király-utca 25.

LUSTIG EDE

INGEK MÉRTEK SZERINT 24 ÓRA ALATT KÉSZÍTETNEK

NAGY VÁLASZTÉK LEGJOBB MINŐSÉGŰ DIVAT-INGEKBEN

URI-DIVAT ÉS FEHÉRTE-MŰEK RAKTÁRA KEREPESEI ÚT 2

RÉSZLETES ARJEGYZÉK KÜLDETIK

NITS-féle Ibolya-Orém
pár napi használat után hófehér, lédús és tisztán varrható az arcot. Napsugár is használható. Az előkelő női világ nélkülözhetetlen arckrémje. Egy doboz ára 1 korona. **Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. szám.**

Butor

részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Felvilágosításul szolgál:

LISZT ISTVÁN
Budapest, IV.,
Koronaherecz-utca 2.
(Rigyó-tér sarkán)
Butorraktárában.

Déli vasút.

F. évi május hó 1-én, a déli vasút magyar vonalain, a nyári menetrend lépett életbe, mely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

Budapest-pragerhoi vonal.

A nyári évadban az összes gyorsvonatok, úgy mint minden évben, Szántód helyett Balaton-Földvár-állomásként meg S. Balaton-Világos, Zamárdi és Szárszó megállóhelyek is a forgalom számára megnyitottak. Július és augusztus hónapokban vasár- és ünnepnapokon Székesfehérvárról Siófokra és vissza egy új személyvonat fog közlekedni, indulás Székesfehérvárról 1 óra 30 perccel délután, érkezés Siófokra 2 óra 40 perccel d. u. Indulás Siófokról 8 óra 10 perccel este, érkezés Székesfehérvárra 9 óra 21 perccel este.

Bécsújhely-nagykanizsai vonal.

A 303 sz. gyorsvonat kivételével később fog közlekedni. Indulás Nagykanizsáról 12 óra 33 perccel délután, érkezés Bécsújhelyre 4 óra 26 perccel délután és Bécsbe 5 óra 45 perccel délután. A 311 sz. személyvonat szintén némiképp későbbre lett helyezve. Indulás Steinbrückből 12 óra 38 perccel délelőtt, Sopronból 12 óra 30 perccel délután, érkezés Bécsújhelyre 1 óra 45 perccel délután és Bécsbe 3 óra 34 perccel délután.

Steinbrück-sziszeki vonal.

Az 502 sz. személyvonat Steinbrückben közvetlen csatlakozást nyer Marburg és Cilliből. Indulás Marburgból 10 óra 40 perccel délelőtt, Cilliből 12 óra 36 perccel délután, érkezés Steinbrückbe 1 óra 13 perccel. Sziszekre 5 óra 2 perccel délután. Az 503 sz. személyvonat 10 perccel később, vagyis 1 óra 50 perccel délután indul Zágrábról és 4 óra 4 perccel érkezik Steinbrückbe. Közlekedni adatok az állomásokon kifüggesztett menetrend-hirdetményekben foglaltatnak. Zsebrélt menetrendek úgy mint eddig, a vasúti pénztáraknál árusítatnak el.

A világhírű eredeti angol **Premier, Helical és Champion kerékpárokat** melyek leszállítva, mindenféle kiegészítéssel szigorúan az eredeti gyári árákon 12 és 16 koronás részletekre és mindennemű kerékpáralkatrészeket (külső és belső gummik, nyeregek, csengők, pedálok, kormányok stb.) Ausztriai Magyarországon elért legnagyobb forgalmunk és így országos hírnevünknek a gyáraknál nagyon lenyomott, igen olcsó árúknál következtében rendkívül leszállított árban szállítunk világhírű **Lang Jakab és Fia** kerékpár- és alkatrésznagykerék Budapest, József-körút 41. Főüzlet: Baross-tér 4. Nagy árjegyzék 400 képpel ingyen és bérmentve. Szállított vagyunk mindenféle összes fővárosi és vidéki kerékpáregyleteknek, több osztrák és külföldi sportegyesületnek, valamint a Bécsben székelő és 20,000 tagot számláló **Verrein der K. K. Staatsbeamten Österreichs** egyesületnek.

Zálogcédulát

arany és ezüstből, úgyzsintra 100 arany- és ezüstöt a legmagasabb árban vesznek, legelőszóban eladók mindennemű arany- és ezüst tárgyakat.

Fuchs Dávid utóda
V. áczli-utca 19. I. em 5.
Képes árjegyzék ingyen.

KLASSZIKUS REGÉNYTÁR

SZERKESZTIK: AMBRUS ZOLTÁN és VOINOVICH GÉZA DR.

MOST JELENT MEG AZ ELSŐ 5 KÖTET:

- Balzac. GORIOT APÓ.** Fordította Ij. Korányi Frigyes. — **GRANDET EUGÉNIA.** Fordította Hevesi Sándor, két mű egy kötetben.
- Daudet. NUMA ROUMESTAN.** — **TARASCONI TARTARIN.** Ford. Fáy J. Béla. Két mű egy kötetben.
- Dickens. TWIST OLIVÉR.** Gondol Dániel fordításának felhasználásával Votnovich G. dr.
- Dosztojevszkij. BŰN ÉS BŰNHÖDÉS.** Fordította Szabó Endre.
- Mayer Konr. Ferd. JENATSCH GYÖRGY.** Ford. Kelen József dr. és Balla Mihály. — **BORGIA ANGELA.** Ford. Voinovich Géza dr. — **PESCARA MEGPRÓBÁLTÁSA.** Ford. Nyitrai József. — Három mű egy kötetben.

EZEN 5 KÖTET 9 MŰVET FOGLAL MAGÁBAN.

E művek irodalmi becsé és a fordítók neve sokkal ismertebb, semhogy különösebb ajánlatra szorulnának.

Mindaz egyesül itt, ami valamely könyv megszerzését kívánatossá teheti: a becses tartalom, a modern, elegáns kiállítás és az olcsó ár.

Kilenc terjedelmes regény 5 vaskos kötetben, elegáns angol díszkötésben 20 korona.

Különösen becses járuléka a Klasszikus Regénytárnak azok a plasztikusan megírt bevezető esszék, melyekben a szerzők életének és működésének méltatását adják a szerkesztők.

A Klasszikus Regénytár művészi fordításban adja a külföldi regényirodalom alkotásait, a XIX. század elejétől napjainkig.

Csupa olyan művek ezek, melyeket minden művelt embernek mulhatlanul olvasnia kell.

A gyűjtemény hatvan kötetből fog állani. Megjelenik félévenként egy ötkötetes sorozat.

Megrendelhető bármely könyvkereskedésben vagy az alanti kiadónál — **3 koronás részletfizetés** mellett vagy olyformán, hogy öthavonként egy-egy öt kötetes sorozat 20 korona utánvétellel küldetik meg.

RÉVAI TESTVÉREK

— IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG —

A Klasszikus Regénytár megrendeléséhez kérjük ezen előfizetési-ívet levélben vagy postán beküldeni.

ELŐFIZETÉSI IV.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapest, VIII., Űllői-út 18., megrendelem a

KLASSZIKUS REGÉNYTÁR

című művet 60 kötetben, angol vászonkötésben 240 koronáért.

a) 3 kor. havi részletfizetés mellett) a nem kívánt módot átuzandó. b) öthavonként 20 kor. utánvét mellett) 1904. tavasztól kezdve külföldi 5-5 havi időközben egy-egy 5 kötetből álló sorozat jelenik meg. A részletek az első szállítástól kezdve minden hó 1-én a Társaság pénztárához Budapestben fizetendők be mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítetté. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes vételár eszedőssé válik.

Az első részlet utánvétele, B. N. Lakhely és kelet: Név és állás:

FULGURIN

Az egyetlen folyadék, mely feltölt hátrahagyása nélkül a poloskát költésével együtt láthatólag és tökéletesen kirtja. Fulgurin mindent és minden károsítás nélkül még a legfinomabb kárpiton (tapétán) vagy a műgót is sikeresen alkalmazható. Fulgurin valódián csak 36 filléres üvegekben és 2 koronás literes palackokban kapható.

Mindkettő ecettel ellátva!

FULGURIN-rovarirtópor a fecskendőben!

Ára csak 10 krajcár, vagy 20 fillér és biztosan, gyökeresen elpusztít poloskát, sváb- és csótánybogarakat, molyokat, legyeket, hangyákat, növényrovarokat stb. Nagyban és kistinyben, valódi alakban és minőségben rendelhető csak

BEISS B. vegyszert termények gyárából

BUDAPESTEN, Király-utca 41., I. emelet hávi minden irabbeli megrendelés határidős és a mi minden tévedés elkerülése végett különösen figyelembe vevendő! Két koronás adu postai rendelések nem eszkoztettek. Főraktárak Budapest: Kálmán Sándor, Király-utca és Károly-körút sarkán. Böhm Károly, Nagykorona-utca 12. Krayer E. és Társa Váci-út 6. Frankl-féle vasudvarban és Kerepesi-út 50. a Népszínház színházban. Takács Lajos, Kossuth Latos-utca 19.

Summi

és halhalyag, valódi francia és amerikai 6 évkülönleges-ségek eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Feltétlenül biztos!

Árak: tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14.

Nágyi orvos, Pessarium oculinum! Möniasia tanár szerint, orvosi rendelésre adatik ki.

UJ! Auto vaginal spray! a legbiztosabb és legkényelmesebb női különleges-ségek, ára kor. 15.-.

Legújabb képes árjegyzéket, zárt borítékban, titkosítás mellett küld.

KELETI J. orvos-sebészti mű-és kötszer-gyár
Budapest, IV. ker., Koronaherecz-utca 17.
Alapítva 1878.

*** Párisi különlegességek. ***

Párisban időzésem alkalmával beszerzetem a legújabb eredeti párisi modelleket és így abban a helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem. Minden nálam vásárolt cipőfőrt 1 évi írásbeli jótállást vállalok, hogy a felsőbőr repedése ki van zárva, ha GUZI-kenőccsel bekenni, idő előtti elszakadása esetén ingyen megcsinálom.

Minden vidéki rendelést vagy teljesen portamentesen vagy kívánatra 1 pár elegáns cipő samfát mellékelek ingyen. Nem megfelelőit kicserélek vagy a pénzt visszaidom.

Hogy mindenki meggyőződjék világhírű GUZI-kenőccsön jósságáról, mindenki ki címet velem közli, 1 képpel GUZI-kenőccsöt és 15 db szarv eredeti fényképfőrel ellátott árjegyzéket küldöm ingyen és bérmentve. — Legpontosabb mérték, ha harisnyában egy papírlapra állva a lábátalp körvonalát lerajzolja.

Férfi elegáns vix fűzőcipő	3.50	Párisi divat elegáns sevrő, fűzős v. gombos, selyembéssel, női	4.30
Erős vix sima dupsá talpjal	3.20	Kivágott katesatos szalonnak v. flinom bőrcipő	2.—
Box bakacs varrott talp, elegáns	4.50	Gyermekcipő, magas, 3 évig	1.—
Feltűnő elegáns szalonnak, fűzős, valódi sevrő bőrszárral	4.50	Zergebőr, magas, gyermek, fűzős, szecstalp, 7 évig	2.—
Elegáns sevrő, női, cugos, vagy fűzős	3.20	1.80, 8-10 évig	2.—
Feltűnő elegáns angol box fűzős, női	3.80		

AGULÁR IGNÁC
Budapest, VII., Kerepesi-út 30/a SZ.
a Rókus-kórház templomával szemben.

